

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

**«Μια διεξοδική παρουσίαση των παιδικών βιβλιοθηκών της
Ελλάδας»**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: **Στάμου Σοφία**

Σπαθή Άννα
ΑΜ Β2017029

Κέρκυρα Ιούνιος 2021

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω κάποιους ανθρώπους για την αμέριστη κατανόηση που μου έδειξαν. Θα ήθελα να αρχίσω με την καθηγήτρια κα. Σοφία Στάμου για την πολύτιμη βοήθειά της και τις εύστοχες υποδείξεις της, καθώς και τη καθοδήγησή της η οποία με βοήθησαν να προσεγγίσω το θέμα μου και να οργανώσω το υλικό μου, που συνέβαλαν για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου. Στη συνέχεια την υπεύθυνη της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Σαλαμίνας κα. Ελένη Μπίλια που μου επέτρεψε να πραγματοποιήσω στο χώρο της βιβλιοθήκης την έρευνα μου. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την στήριξη που μου έδειξαν όλο αυτό το διάστημα για την ολοκλήρωση της εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας έχει σκοπό να καταγράψει, να εντοπίσει, να ερευνήσει και να αναδείξει την εξελικτική πορεία των βιβλιοθηκών καθώς και τον πολυσήμαντο ρόλο που έχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με τη διακήρυξη των IFLA/UNESCO για τη δημόσια βιβλιοθήκη, η οποία αποτελεί εξ ορισμού τη βάση για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την πληροφόρηση. *“Η δημόσια βιβλιοθήκη είναι το τοπικό κέντρο πληροφόρησης προσφέροντας όλα τα είδη της γνώσης και της πληροφορίας προς εύκολη διάθεση στους χρήστες της.”* Πιο συγκεκριμένα η εργασία χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες. Στις δύο πρώτες ενότητες παρουσιάζονται εν γένει οι βιβλιοθήκες και διασαφηνίζονται τα είδη τους. Στις δύο επόμενες εμβαθύνεται ο στοχασμός στην παρουσίαση των παιδικών βιβλιοθηκών οι οποίες αποτελούν το κεντρικό θέμα της εργασίας. Στις ενότητες που θα ακολουθήσουν θα αποτυπωθεί ο ορισμός των παιδικών βιβλιοθηκών, θα αναλυθούν οι σκοποί που εξυπηρετούνται και το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας τους μέσω της αξιοποίησης των συγγραμάτων και πηγών. Οι παραπάνω λειτουργούν καθοδηγητικά παρέχοντας τα κατάλληλα εργαλεία τόσο σε παιδιά μικρής ηλικιακής ομάδας, όσο και στους μαθητές δίνοντάς τους την ευκαιρία να εκμαιεύουν τη γνώση. Μέσα από την αναδρομή στην ιστορία των παιδικών τμημάτων ή αυτόνομων παιδικών βιβλιοθηκών που διοργανώνουν φιλαναγνωστικά προγράμματα στο εξωτερικό και στην Ελλάδα, γίνεται διακριτός ο ρόλος και η σημασία που έχει δοθεί στην εξέλιξη και ανάπτυξη τους, ως χώρος προώθησης της φιλαναγνωσίας και άλλων επίκτητων ικανοτήτων των παιδιών. Στο εξωτερικό και την Ελλάδα είναι αρκετές οι μελέτες περιπτώσεων ίδρυσης και λειτουργίας των πρώτων παιδικών βιβλιοθηκών που συγκροτήθηκαν περί τα μέσα του 1970 ως δανειστικές. Οι παιδικές βιβλιοθήκες έχουν προσαρτήσει και ψηφιακό τμήμα αποτελώντας τα σύγχρονα μέσα που καθοδηγούν τον τρόπο διαβάσματος των παιδιών. Είναι καινοτόμα μέσα που παρέχουν εκπαιδευτικό λογισμικό διευκολύνοντας τη μετάδοση των πληροφοριών και την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Κλείνοντας μέσα από την αξιολόγηση των πηγών, καταγράφονται τα οφέλη των σύγχρονων παιδικών βιβλιοθηκών μέσα από τον πλουραλισμό των γνώσεων που προσφέρονται.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Δημόσια βιβλιοθήκη, Παιδική βιβλιοθήκη, Δανειστική βιβλιοθήκη, Ψηφιακή βιβλιοθήκη, Ελλάδα, Εξωτερικό.

SUMMARY

The purpose of this dissertation is to record, identify, research and highlight the evolution of libraries and the important role they play in the educational process, nationally and globally. According to the IFLA / UNESCO declaration for the public library, which is the basis for education, culture and information. "The public library is the local information center offering all kinds of knowledge and information for easy access to its users." More specifically, the work is divided into four sections. In the first section, libraries are presented in general and their types are clarified. In the next three, the reflection on the presentation of the children's libraries, which are the central theme of the work, deepens. Then the definition of children's libraries will be captured, the purposes served and their regulatory framework will be analyzed through the utilization of books and sources. They act as guides by providing the appropriate tools to both young children and students, giving them the opportunity to extract knowledge. Through the history of the children's departments or autonomous children's libraries that organize philanthropic programs abroad and in Greece, the role and the importance given to their development as a place of promotion of philanthropy and other acquired abilities of the children becomes distinct. Abroad and in Greece, there are several studies of the establishment and operation of the first children's libraries that were established around the mid-1970s as lending. Children's libraries have also adapted a digital section, which makes up for the modern way of guiding the way that children read. They are innovative means that they provide educational software facilitating the transmission of information. Closing through the evaluation of sources, the benefits offered by modern children's libraries are recorded through the pluralism of knowledge offered.

KEY WORDS: Public Library, Children's Library, Lending Library, Digital Library, Greece, Abroad.

ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ

ΑΒΕΚΤ Ανάπτυξη Βιβλιογραφίας Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης

Α.Ε.Ι. Ανώτερο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο

ΔΙΕΚ Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης

Δ.Ο.Ε.Π.Α.Π. Δημοτικός Οργανισμός Εκπαίδευσης Παιδιού, Αθλητισμού και Πολιτισμού

Ι.Ε.Π Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΔΑΠ Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

ΚΕΚΠΑ Κοινωφελής Επιχείρηση Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης

Ν.Π.ΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

ΟΠΕΒ Οργανισμός Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών

Τ.Ε.Ι. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Υ.ΠΑΙ.Θ.ΠΑ Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Υ.ΠΟ.ΠΑΙΘ Υπουργείο Πολιτισμού Παιδείας και Θρησκευμάτων

Φ.Ε.Κ. Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

CDL City Developments Limited

GABRIEL Gateway and Bridge to Europe's National Library.

IFLA Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκονόμων και Ιδρυμάτων (IFLA).

Koha Λογισμικό Διαχείρισης Βιβλιοθήκης Ανοικτού Κώδικα

NLB National Library Board

NYPL New York Public Library

OCLEF Ottawa Community Loan Fund (Κοινοτικό Ταμείο Δανείων της Οτάβα)

OPAC Open Public Access Catalogue (Ανοιχτός Κατάλογος Δημόσιας Πρόσβασης).

UNCRC United Nations Convention on the Rights of the Child (Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

UNESCO United Nations Educational Scientific and Cultural Organization.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα το οποίο πραγματεύεται η παρούσα διπλωματική εργασία είναι οι παιδικές βιβλιοθήκες της Ελλάδας μέσα από την ευρύτερη θέαση και εποπτεία τους ως εξελικτικό μοντέλο των σχολικών βιβλιοθηκών. Επιπλέον σημειώνεται και στο εξωτερικό η καταλυτική παρουσία τους για τη προώθηση της μαθησιακής διαδικασίας. Αρχικά εστιάζεται το ενδιαφέρον στην προσεγγίση των δημόσιων βιβλιοθηκών και τα είδη τους που υπάγονται στο δίκτυο ελληνικών βιβλιοθηκών. Κατόπιν καταγράφεται ο κανονισμός λειτουργίας τους ο οποίος θέτει τους σκοπούς και στόχους της βιβλιοθήκης, καθιστώντας την δυναμικό φορέα της παιδείας αφού καλύπτει τις ανάγκες των χρηστών της, όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Η κοινωνική τους προσφορά ως εκπαιδευτικά ιδρύματα επιτυγχάνεται έπειτα από την ενδελεχή ανάλυση των παροχών που προσφέρονται μέσα από τις δράσεις που διοργανώνουν οι βιβλιοθήκες. Στην αναζήτηση αυτή είναι ιδιαίτερα βοηθητική η ερευνητική προσέγγιση που ακολουθείται και εντοπίζεται η ιστορική εξέλιξη των βιβλιοθηκών στον ελληνικό χώρο και το ρόλο που κατέχουν στην προσέλκυση του αναγνωστικού κοινού κάθε χώρας. Πάνω σε αυτό το κομμάτι εστιάζεται κυρίως το δεύτερο σκέλος της εργασίας όπου καταγράφονται συγκεκριμένα παραδείγματα από παιδικές βιβλιοθήκες τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού ως προς το πρόγραμμα της δράσης τους. Η έρευνα βασίζεται στην ανάλυση και αποδεικνύει την έμπρακτη τήρηση των αρχών του Μανιφέστου της IFLA για τις βιβλιοθήκες. Λαμβάνεται υπόψη το καταστατικό που ορίζει τη δραστηριότητα, το προσωπικό και την αποστολή καθενός είδους και συνάγεται το συμπέρασμα ότι πληρούνται και είναι πλήρως αποδοτικές οι Αρχές της Διακύρηξης. Οι παιδικές βιβλιοθήκες αποτελούν τις βασικότερες πολιτιστικές μονάδες και αποδεικνύεται η πολύπλευρη προσφορά τους ως ιδρύματα που προάγουν τη διαπαιδαγώγηση. Είναι η κινητήρια δύναμη για διεπαφή με το κοινό, συμβάλλοντας έτσι στην πνευματική ανέλιξη της κοινωνίας. Επίσης οι βιβλιοθήκες αποτελούν χώρο εξερεύνησης και επαφής με νέες τεχνολογίες. Τα παραπάνω μελετώνται μέσω της κατανόησης της έντυπης βιβλιογραφίας και αξιοποίησης της ηλεκτρονικής αρθρογραφίας. Ακόμα γίνεται εκτενής αναφορά και προσέγγιση στα μοντέλα ανάπτυξης που ακολουθούν οι παιδικές βιβλιοθήκες ανά την Ελλάδα και τον κόσμο. Τέλος στο εμπειρικό μέρος σκόπιμο κρίνεται να αναφερθεί ότι πραγματοποιήθηκε επίσκεψη αυτοπροσώπως στην παιδική βιβλιοθήκη του νησιού με τη συμμετοχική παρατήρηση και καταγραφή του τρόπου λειτουργίας της, καθώς μέσω του δανεισμού βιβλίων δόθηκε η δυνατότητα να εμπλουτιστεί το βιβλιογραφικό υλικό.

Κατάλογος περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
SUMMARY	4
ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
2. ΕΝΟΤΗΤΑ 1	8
2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	8
2.1.1 ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	8
2.1.2 ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	8
2.1.3 ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	9
2.1.4 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	9
2.1.5 ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ.....	10
2.1.6 ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	11
2.1.7 ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	12
2.1.8 ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.....	12
2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	13
2.2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ.....	13
2.2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ	14
2.2.3 ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	15
2.2.4 ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ	17
3 ΕΝΟΤΗΤΑ 2	19
3.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	19
3.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	19
3.3 ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	20
3.4 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	21
3.4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ	21
3.4.2 ΤΡΟΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ.....	21
3.5 ΕΙΔΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	22
4.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	26
4.2 ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	27
4.3 ΜΕΛΗΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	28
4.3.1 ΡΟΛΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	29
4.4 ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	30
4.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	31
4.6 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	32
4.7 ΣΥΣΤΥΜΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	32
4.8 ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΣ. ..	33
4.9 ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.....	33
4.9.1 ΧΩΡΟΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	34
5. ΕΝΟΤΗΤΑ 4	35
5.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	35
5.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ.....	42
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	46
7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	46
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	47
8.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ.....	47
8.2 ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ	50

2. ΕΝΟΤΗΤΑ 1

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1.1 ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Στον ελλαδικό χώρο, η ιδέα συγκρότησης της βιβλιοθήκης προήλθε από την ανάγκη για τη συλλογή διαφόρων βιβλίων από ιδιώτες καθώς και άλλους μορφωμένους ανθρώπους της εποχής. Τα πρώτα δείγματα εμφάνισης βιβλιοθηκών στον ευρύτερο ελληνικό χώρο ανευρέθησαν σε εγχάρακτο υλικό πάνω σε πήλινες πινακίδες της Μινωικής και της Μυκηναϊκής εποχής, που αναδύθηκαν έπειτα από ανασκαφές και φυλάσσονταν σε πινακίδες της εποχής αυτής σε ειδικά αρχειοφυλάκια, όπου το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στα κρυπτογραφημένα μηνύματα και τους κώδικες που αποθηκεύονταν εκεί κατά τη Μινωική εποχή. Οι πινακίδες και τα άλλα οικονομικά αρχεία που καταγράφηκαν υπαγορεύθηκαν και συστάθηκαν από την ανάγκη να εξυπηρετηθούν οι αυξανόμενες διοικητικές υποχρεώσεις των πόλεων. Με αυτόν τον τρόπο σταδιακά αναδείχθηκαν σε κέντρα όπου, εν μέσω της πρώτης χιλιετίας, καλλιεργούνταν και προωθούνταν τα γράμματα και οι τέχνες. Οι σημαντικότερες οργανωμένες συλλογές βιβλίων εντοπίζονταν στις φιλοσοφικές σχολές που ξεκίνησαν τη λειτουργία τους στη Μίλητο και έπειτα στον Κρότωνα, στην Ακαδημία του Πλάτωνα και στο Λύκειο του Αριστοτέλη.¹ Κ. Σπ. Στάικος,

2.1.2 ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Η περίοδος της κλασικής Ελλάδας αποτελεί την εκκίνηση για οργανωμένη επιμέλεια των βιβλιοθηκών που με την σημερινή ορολογία ανταποκρίνονται και γνωστοποιούνται ως δημόσιες. Στην ελλαδική επικράτεια, η απόφαση δημιουργίας του θεσμού της βιβλιοθήκης προήλθε από την ανάγκη για τη συγκέντρωση διαφόρων βιβλίων από λόγιους μορφωμένους ανθρώπους της εποχής. Ο Αριστοτέλης ανέλαβε τη σύσταση της πρώτης μεγάλης ιδιωτικής βιβλιοθήκης της αρχαιότητας, την οποία στη συνέχεια κληροδότησε στους μαθητές του (335-322 π. Χ), ιδρύοντας τη φιλοσοφική Περιπατητική Σχολή, η οποία και εξελίχθηκε σε Πανεπιστημιακή.² (Δαράκη, Π.) Ο τύραννος Πεισίστρατος είχε την πρωτοβουλία για την ίδρυση της πρώτης δημόσιας βιβλιοθήκης στην αρχαία

¹ Κ. Σπ. Στάικος, Η Αρχιτεκτονική των Βιβλιοθηκών στον Δυτικό Πολιτισμό. Από τη Μινωική Εποχή στον Μιχαήλ Άγγελο, Εκδόσεις Άτων, Αθήνα 2016, σελ. 453. ISBN 978-618-82417-7-0

² Δαράκη, Π. (1986). Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Αθήνα.³ (Blanck, H). Επίσης αξιόλογη είναι η συμβολή του Πλάτωνα ο οποίος στην Σχολή του την Ακαδημία είχε ιδρύσει βιβλιοθήκη με σκοπό τη διαφύλαξη, επεξεργασία και πρακτική προώθηση του φιλοσοφικού έργου του.

Επιπλέον ήταν ένας χώρος όπου είχαν πρόσβαση όλοι οι μαθητές του προκειμένου να συγκεντρώσουν και να επεξεργαστούν το υλικό από τα συγγράμματα αναδεικνύοντας την σημασία της αναζήτησης και πνευματικής ανέλιξης, κάνοντας μια συνολική αποτίμηση των ιδεών του.⁴ (Casson L.) Εν γένει οι βιβλιοθήκες στην κλασσική Ελλάδα συνέβαλαν στην διεύρυνση και διαφύλαξη του πνευματικού πολιτισμού και χρησιμοποιήθηκαν ως υποστηρικτικό τμήμα εφάμιλλο των σημερινών δημόσιων βιβλιοθηκών.

2.1.3 ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Στην περίοδο από το 323 - 31 π.Χ. εντοπίζεται η διάδοση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού τρόπου ζωής στην Ανατολή, όπου στράφηκε και αναπτύχθηκε το κέντρο βάρους του ελληνισμού. Γίνεται γνωστή ως ελληνιστική και αποτελεί ορόσημο για την μετεξέλιξη της βιβλιοθήκης ως ένα τόπο αναφοράς και αποτίμησης των χειρόγραφων κειμάλων που βρέθηκαν από την προηγούμενη περίοδο. Στο εξής ο τρόπος λειτουργίας των βιβλιοθηκών μετατράπηκε σε κέντρο άμεσης πληροφόρησης για τον χρήστη. Με αυτόν τον τρόπο διασώθηκαν έως και σήμερα τα χειρόγραφα της κλασσικής περιόδου που έφεραν ραγδαία άνθιση στον χώρο του πολιτισμού με την ευρεία χρήση του γραπτού λόγου. Με τη μέθοδο που εισήγαγαν ο Ζηνόδοτος και ο Καλλίμαχος ο Κυρηναίος, τέθηκαν οι βάσεις που χρησιμοποιούν οι βιβλιοθηκονόμοι έως τις μέρες μας για την καταλογογράφηση. Ταυτόχρονα με την εξέλιξη που σημειώθηκε κατά την κλασσική και ελληνιστική περίοδο, σημειώθηκε και στη ρωμαϊκή εποχή όπου και αυτή με τη σειρά της πρόσφερε τα δέοντα στην βιβλιοθηκονομική παράδοση. Κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου ιδρύθηκαν βιβλιοθήκες σε πολλές πόλεις, όπως στην Αθήνα στο γυμνάσιο Πτολεμαίων με κατάλογο βιβλίων, στη Ρόδο, στους Δελφούς, στην Κω, στην Έφεσο, στην Πάτρα, στην Επίδαυρο (ιατρική βιβλιοθήκη, το Ασκληπιείον). Συνήθως οι βιβλιοθήκες κτίζονταν κοντά στο «γυμνάσιον», που αποτελούσε τον χώρο άθλησης των νέων της Αθήνας και συσχετιζόταν με άλλα εκπαιδευτικά κέντρα.⁵ Δρανδάκης, Παύλος.

³Blanck, H. (1994). Το βιβλίο στην αρχαιότητα, Αθήνα, Παπαδήμος, σελ. 177-204.

⁴Casson L. (2001)

⁵ Δρανδάκης, Παύλος. Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. 2η έκδ. Αθήναι: Φοίνιξ, 1957, τ. 7, λήμμα Βιβλιοθήκη Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος. Πολιτιστικές Στατιστικές, έτη 1995-1997. Αθήνα: ΕΣΥΕ, 2000 (τελευταία έκδοση)

2.1.4 BYZANTINΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Κυρίαρχο είδος βιβλιοθηκών στην βυζαντινή και μεσαιωνική περίοδο ήταν οι μοναστηριακές, οι οποίες με την επικράτηση του χριστιανισμού γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη. Η επικράτηση της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης ήταν ο λόγος καταστροφής των αρχαίων ελληνικών κειμένων, λόγω της συσχέτισης της κλασικής εποχής με τον ειδωλολατρισμό. Πολλά αρχαία ελληνικά έργα, τα οποία ήταν γραμμένα σε παπύρους είχαν αλλοιωθεί και υπέστη αποσύνθεση με τη πάροδο του χρόνου, διότι μόνο χριστιανικά κείμενα θεωρήθηκαν κατάλληλα για διατήρηση και γι' αυτό το λόγο μετεγράφησαν σε κώδικες.⁶ (Casson, L.) Ο Μέγας Κωνσταντίνος επιθυμούσε να ιδρύσει μια αυτοκρατορική βιβλιοθήκη κάτι το οποίο υλοποίησε ο απόγονός του Κωνσταντίνος ο Β', ο οποίος πέτυχε την πνευματική άνοδο της περιόδου εκείνης. Η ίδρυση της οποίας επιτεύχθηκε μέσω της συγκέντρωσης των βιβλίων. Η πιο διαδεδομένη από τις πατριαρχικές βιβλιοθήκες είναι η Βιβλιοθήκη του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Πιθανολογείται ότι ιδρύθηκε στον 4ο αιώνα κατά τη διετέλεση της βασιλείας του Μεγάλου Κωνσταντίνου και λειτούργησε μέχρι το 1453 π.Χ. Η πατριαρχική βιβλιοθήκη μπορούσε να έρθει σε επαφή με αρχεία πολλών Οικουμενικών Συνόδων, όπως αυτή της Νίκαιας, της Εφέσου, της Χαλκηδόνας και άλλων. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι δυστυχώς υπάρχει απώλεια πολλών έργων και αντικειμένων, λόγω των θρησκευτικών μαχών που δόθηκαν κατά καιρούς. Εν κατακλείδι πολλά μέλη που ανήκαν στον κλήρο ή την αριστοκρατική τάξη δημιούργησαν τις ιδιωτικές βιβλιοθήκες της εποχής, τις οποίες είχαν στην κατοχή τους οι άρχοντες και οι πλούσιοι της Κωνσταντινουπόλεως. Χαρακτηριστικές βιβλιοθήκες της εποχής αποτελούν αυτή του Φώτιου και του Πατριάρχη Σέργιου.⁷ Casson L.

2.1.5 ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ

Κατά την περίοδο του Μεσαίωνα (476 - 1492 μ.Χ) στράφηκε το ενδιαφέρον κυρίως στις μοναστηριακές

⁶Casson, L. (2001). ό.π. pp. 80-123.

⁷ Casson L. (2001), Libraries in the ancient world. New Heaven & London. Yale University Press.

βιβλιοθήκες. Αναλυτικότερα σε κάθε μοναστήρι ήταν δυνατό να συνυπάρχουν τρεις τύποι βιβλιοθηκών. Η επικρατέστερη στο μοναστήρι ήταν η βιβλιοθήκη του καθολικού και περιλάμβανε λειτουργικά βιβλία. Ακολουθούσε η αρχαιακή βιβλιοθήκη που περιείχε συνοδικές αποφάσεις, και τέλος οι προσωπικές βιβλιοθήκες των μοναχών με τις συλλογές των βιβλίων που είχαν αποκτήσει οι ίδιοι. Μέσα από τις μελέτες γίνεται εμφανές ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες είχαν κοινωνικό χαρακτήρα και αντίκτυπο, όπως και σπουδαία αντιγραφική δραστηριότητα.

Κεντρικός στόχος τους ήταν η διατήρηση του κειμενικού πλούτου του βυζαντινού πολιτισμού που ανάγεται σε θέματα λειτουργικά, όπως επίσης έργα των Πατέρων της Εκκλησίας, βίους αγίων, έργα γραμματικά, ιστορικά και ποιητικά που κατατάσσονται και έχουν θεματολογία της κλασικής αρχαιότητας.⁸ (Σεμερτζάκη, Ε.) Επιπλέον στην εποχή του Μεσαίωνα τίθενται οι βάσεις για πνευματική δημιουργία μαζί με την πρωτεύουσα η οποία μεταφέρεται από τη Ρώμη στο Βυζάντιο, όπου οι βιβλιοθήκες δημιουργούνται μόνο στους ναούς και τα μοναστήρια. Σε αυτή την προσπάθεια συντελούν και οι εγγράμματοι μοναχοί και καλλιτέχνες οι οποίοι αναλαμβάνουν τη συστηματική αντιγραφή των χειρογράφων. Ο Μέγας Κωνσταντίνος ίδρυσε την περίφημη βιβλιοθήκη του, ενώ τον 4ο αιώνα τα μοναστήρια στο Άγιο Όρος, στη χερσόνησο του Άθω και Σινά αποκτούν οργανωμένα εργαστήρια αντιγραφών, μετατρέποντας σε εξέχοντα μορφωτικά κέντρα της εποχής. Συγχρόνως με την λειτουργία αυτή των αντιγραφών οι βιβλιοθήκες εμπλουτίζονταν από δωρεές λογίων, ιεραρχών κ.α., οι οποίοι είτε εκδιώχονταν εκείνη την εποχή ή κατέφευγαν στο Άγιο Όρος. Σε αυτό το σημείο να αναφερθεί πως το 1204 καταστράφηκαν πολλές βιβλιοθήκες και ιδιαίτερα κατά την άλωση της Πόλης. Ως συνέπεια ήταν στις αγιορείτικες βιβλιοθήκες να συσσωρευτεί μεγάλος όγκος από χιλιάδες πολύτιμους κώδικες, σπάνια έντυπα κ.λ.π.

2.1.6 ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Κατά την περίοδο της Αναγέννησης και ιδιαίτερα τον 16ο αι. σημειώνεται μία προσπάθεια να αναβιώσουν την ιδεολογία της αρχαιότητας, όπου στράφηκε το ενδιαφέρον πάνω στον άνθρωπο και στην καλλιέργεια του πνεύματός του. Παρατηρείται πως έγινε μία εκτεταμένη μελέτη των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών χειρογράφων καθώς και του πολιτισμού μέσω των βιβλίων ιδίως στις πόλεις της Αθήνας, Αλεξάνδρεια και Ρώμης με την επικράτηση της τυπογραφίας όπου συστάθηκαν

⁸Σεμερτζάκη, Ε. (2006). «Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή». Ανακοίνωση στην ημερίδα για τα 50 χρόνια από την ίδρυση του Ιδρύματος Ευγενίδου.

<http://lekythos.lib.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11609/xtes004a.pdf?sequence=1>, ανάκτηση την 08/06/2015

ιδιωτικές και δημόσιες βιβλιοθήκες. Ο Διαφωτισμός ως επακόλουθο ρεύμα της αναγέννησης και αξιοποιώντας την ελληνική τυπογραφία, διαδόθηκε μέσω των παροικιών και στον υπόδουλο Ελληνισμό, με αργούς ρυθμούς λόγω της δυσμενούς κατάστασης που επικρατούσε στις τουρκοκρατούμενες ελληνικές περιοχές. Με την πορεία των ετών η αλλαγή των οικονομικών και κοινωνικών μεταβλητών έδωσε τη δυνατότητα δημιουργίας ενός πνευματικού ρεύματος αντίστοιχου του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού στον ελληνικό χώρο, κατά την περίοδο 1750-1821. Με χαρακτηριστικό την πρώτη βιβλιοθήκη του νέου ελληνικού κράτους ιδρύθηκε το 1828 υπό την κυβέρνηση του Ιωάννη Καποδίστρια και ξεκινάει την πορεία της στην Αίγινα, όπου στεγάστηκε στο Ορφανοτροφείο του νησιού.

Το 1834 μεταστεγάστηκε στην καινούργια και μόνιμη πλέον πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους, την Αθήνα και αργότερα προσαρτήθηκε στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αυτές οι δύο βιβλιοθήκες συγχωνεύτηκαν σε μία με βασιλικό διάταγμα του 1867 παίρνοντας τη σημερινή της ονομασία Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας, η οποία το 1903 μεταφέρθηκε στο παρόν κτήριο, της οδού Πανεπιστημίου. Οι βιβλιοθήκες του 21ου αιώνα θέλοντας να συμβαδίσουν με τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις και τη νοοτροπία της εποχής, εκσυγχρονίζονται και αλλάζουν χαρακτήρα, ρόλο και φιλοσοφία.

2.1.7 ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Κατά την Οθωμανική περίοδο τα μοναστήρια διέσωσαν πολύτιμα ελληνικά, εκκλησιαστικά και κλασικά βιβλία συνεχίζοντας την διαδικασία της αντιγραφής και διαφυλάσσοντας την αλληλουχία, συγκρότηση και εξέλιξη της ελληνικής παιδείας. Από αυτή την χρονική στιγμή και έπειτα δραστηριοποιείται εμφανώς πιο συγκροτημένα η «δημόσια βιβλιοθήκη» τόσο ως όρος, όσο και ως λειτουργικό σύστημα.⁹(Δαράκη, 1986, σ.) Με την πάροδο του χρόνου και πλησιάζοντας προς το τέλος του Μεσαίωνα, το πανεπιστήμιο αποτελούσε τον χώρο καλλιέργειας της πνευματικής ζωής, όπου οι καθηγητές σε συνεργασία από κοινού με τους φοιτητές, συγκεντρώνουν βιβλία τα οποία αποτέλεσαν την αρχή για τη δημιουργία πανεπιστημιακών συλλογών.¹⁰ (Βλάχου-Χαλκιοπούλου, Μ.) Στην ίδια περίοδο η πνευματική διακονία των μοναστηριών συνέχιζε να αποτελεί βασικό στόχο τους.

⁹(Δαράκη, 1986, σ. 25)Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Αθήνα :Gutenberg.

¹⁰ Βλάχου-Χαλκιοπούλου, Μ. (1996). «Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης». Ανακοίνωση στο 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Θεσσαλονίκη, 1996.
<http://eprints.rclis.org/9859/1/5psab025.pdf>, ανάκτηση την 08/06/2015

Ειδικότερα το Άγιο Όρος διατήρησε την πνευματική επιρροή του σε όλες τις ορθόδοξες κοινότητες. Οι βιβλιοθήκες των μοναστηριών διαφύλαξαν σπάνια ελληνικά χειρόγραφα, ενώ μέσα από τα μοναστήρια διακρίθηκαν αξιόλογοι πνευματικοί άνθρωποι όπως ο Παχώμιος Ρουσάνος, Διονύσιος Ρήτωρ και ο Κοσμάς Αιτωλός. Οι γνώσεις που μετέφεραν οι λόγιοι αυτοί, βοήθησαν σε μεγάλο βαθμό στην πνευματική αναγέννηση του ελληνικού έθνους, αύξησαν το μορφωτικό επίπεδο των υποδούλων Ελλήνων και συνέβαλλαν στην μεγέθυνση του αριθμού των σχολείων.

2.1.8 ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Το 1920, καταγράφεται η σύσταση 6 δημόσιων βιβλιοθηκών : Εθνική, Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Σάμου και Ανδρίτσαινας. Με βάση τις μαρτυρίες ειδικών απεσταλμένων της UNESCO οι βιβλιοθήκες αυτές βρίσκονταν σε πρώιμο στάδιο. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως νόμιμος και επίσημος φορέας του Ελληνικού Δημοσίου συνεργάστηκε με την Εταιρία Ίδρυσης Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών στο πλαίσιο της οποίας όρισαν σύμβαση που αποβλέπει στην ίδρυση του Οργανισμού Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών που υπογράφηκε στις 27/1/1993, παρατίθεται το εν λόγω κείμενο ως εξής:

Η Εταιρία ίδρυσης Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών συστάθηκε στο Πρωτοδικείο της Αθήνας και επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιανουαρίου του 1980. Αποτελεί από τη μέρα λειτουργίας της έως τώρα ίδρυμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η λειτουργία της γίνεται είτε αυτούσια είτε σε συνεργασία με το Ελληνικό Δημόσιο, όπως και με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών, Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, Πολιτιστικούς Συλλόγους και υπόλοιπους τοπικούς φορείς. Βασικός στόχος της είναι η ομαλή λειτουργία των παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών ανά την Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στην πρωτεύουσα όπου ίδρυσε το "ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ", προσφέροντας άμεσα τις υπηρεσίες του στο κοινωνικό σύνολο. Μέσα στις υποχρεώσεις της συγκαταλέγεται ο συντονισμός του δικτύου παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών, καθώς ανήκει και η μελέτη και έρευνα του παιδικού και εφηβικού βιβλίου.¹¹ ΦΕΚ 210/Α/22-12-1993 Αριθμός: 1643 Άρθρο πρώτο

¹¹Νόμος 2174/1993 : Κύρωση σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας Ίδρυσης παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών και άλλες διατάξεις."Αριθμός: 1643. Άρθρο πρώτο

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

2.2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η ιστορία των Βιβλιοθηκών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την παγκόσμια εξελικτική πορεία της διαμόρφωσης του πολιτισμού. Από αρχαιοτάτων χρόνων οι βιβλιοθήκες λειτουργούσαν ως πνευματικά ιδρύματα επάλληλα αλλά και βοηθητικά με τα σχολεία και τα άλλα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ήταν χώροι κατάλληλα σχεδιασμένοι για επιστημονική έρευνα δίνοντας έμφαση στη λαϊκή επιμόρφωση. Οι πρώτες βιβλιοθήκες δημιουργήθηκαν στις κοιτίδες των αρχαίων πολιτισμών, στη Μεσοποταμία και στην Αίγυπτο.¹² (Σταικος).

Στην περιοχή της Μεσοποταμίας είναι καταγεγραμμένες οι πρώιμες ενδείξεις για την ίδρυση των πρώτων βιβλιοθηκών μέσω των οποίων λαμβάνουμε σημαντικές πληροφορίες για το πνευματικό επίπεδο και το εξελικτικό στάδιο αυτή της εποχής. Το πιο αξιόπιστο δείγμα πρώτης βιβλιοθήκης εντοπίστηκε την πόλη Νινευή. Μέσα από αρχαιολογικές ανασκαφές αναδύθηκε μεγάλος αριθμός από πήλινες πινακίδες χαραγμένες σε σφηνοειδή γραφή. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι έχουν καταλογογράφηση και ταξινόμηση. Περιλαμβάνουν αξιοσημείωτο υλικό σχετικά με τον τρόπο διοίκησης της Μεσοποταμίας το 3.000 π.Χ αλλά και για το θρησκευτικό κομμάτι, το αρχείο αυτό ανήκε στον βασιλιά Ασουρμπανιπάλ ο οποίος διοικούσε τη Νινευή κατά το 668-626 π.Χ.¹³ (Lerner, F.) Κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου ιδρύθηκε το 228 π.Χ η περίφημη βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας της Αιγύπτου από τον Πτολεμαίο Α' της Αιγύπτου (367-283 π.Χ.) όντας επηρεασμένος από τον Αριστοτέλη. Η βιβλιοθήκη αυτή περιλάμβανε περίπου 700.000 πάπυρους και αποτέλεσε κοιτίδα πολιτισμού εμπνεόμενο από τα έργα που περιείχε της Ελληνιστικής γραμματείας, λογοτεχνίας και φιλοσοφίας καθώς και μία από τις μεγαλύτερες και πλουσιότερες σε υλικό της εποχής, αλλά καταστράφηκε ολοκληρωτικά από τον Αυρηλιανό (47 π.Χ.) με την πτώση της Αλεξάνδρειας. Η βιβλιοθήκη της Περγάμου χρονολογείται περί το 200 π.Χ. Περιείχε περίπου 200.000 τόμους βιβλίων στην τότε κυλινδρική βιβλιοδεσία, επίσης περιείχε έναν κατάλογο βιβλίων με την ονομασία

¹²Σταικος 2002 Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον δυτικό κόσμο, απο τον μινωα στην κλεοπατρα, εκδοσεις Κοτινος

¹³ Lerner, F. (1999) The history of libraries. From the invention of writing to the computer age. New York: Cptinuum,pp 13-16

«Πίνακες» είχε συσταθεί με τα πρότυπα της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας, την οποία ο Αντώνιος μετέφερε στην Αίγυπτο προσφέροντάς την στην Κλεοπάτρα και την εγκατέστησε στο Σεράπειο της Αλεξάνδρειας.¹⁴ (Δαράκη). Κατά τη περίοδο της Αναγέννησης (15ος-17ος αι) παρατηρείται αναδρομή και αναβίωση του αρχαίου πολιτισμού στην οποία στηρίχτηκε το ουμανιστικό πνεύμα, διαμόρφωσε στην Ιταλία τις προδιαγραφές για αναζήτηση των ηθικών αρχών μέσω της συστηματικής μελέτης του βιβλίου που υπήρχε αντίστοιχα στην Αθήνα, στην Αλεξάνδρεια και στη Ρώμη κυρίως.

2.2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Η εμφάνιση της τυπογραφίας συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό όπως και οι ιδέες του ανθρωπισμού, δύο στοιχεία τα οποία έθεσαν τις κατάλληλες συνθήκες για τη συγκρότηση πολλών δημόσιων και ιδιωτικών βιβλιοθηκών. Αφετηρία αποτέλεσε η Ιταλία και επακολούθως ο Βορράς. Το αποτέλεσμα της μορφωτικής ανέλιξης ήταν να ιδρυθούν αξιοσημείωτες ιδιωτικές βιβλιοθήκες.

Οι Ρωμαίοι ίδρυσαν την πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη στη Ρώμη το 43 π.Χ.¹⁵ (Κων/νος Στάϊκος). Συγκεκριμένα η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη της Ρώμης ιδρύθηκε από τον ίδιο τον Ιούλιο Καίσαρα, ο οποίος επιδίωκε με την κίνησή του αυτή να καταστήσει τη Ρώμη το σημαντικότερο πολιτικό και πνευματικό κέντρο της πολιτείας.¹⁶ (Κ. Σπ. Στάϊκος). Επιπλέον κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί πως στη βιβλιοθήκη της ρωμαϊκής περιόδου συντελέστηκε ο καθορισμός των καθηκόντων των εργαζόμενων, τέθηκε ως ανώτερο διοικητικό μέλος ο επίτροπος ή διευθυντής και αποτέλεσε τον γενικό υπεύθυνο για τη ορθή λειτουργία των δημόσιων βιβλιοθηκών. Ενώ παράλληλα ο διευθυντής της βιβλιοθήκης εργάζεται σε αυτή, ως στέλεχος που διοικεί και εποπτεύει τους υπαλλήλους οι οποίοι ορίστηκαν ως: αντιγραφείς, παλαιογράφοι και βιβλιοθηκάριοι.

Σημαντικό επακόλουθο σημείο στην ιστορία των βιβλιοθηκών υπήρξε αυτός της ρωμαϊκής περιόδου, η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως απόρροια της κλασικής και της ελληνιστικής αντίστοιχα. Επομένως στην συγκεκριμένη περίοδο δημιουργήθηκαν τέσσερις τύποι βιβλιοθηκών, οι οποίοι διακρίνονται στην αυτοκρατορική, πατριαρχική, μοναστηριακή και ιδιωτική. Η κάθε μία εκτελούσε

¹⁴(Δαράκη, 1986, σ. 25)

¹⁵ Βιβλιοθήκες, εκδόσεις ατων, κων/νος στάϊκος, μουσείο μπενάκη. Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον δυτικό πολιτισμό (τρίτος τομος-μεγαλο).

¹⁶Κ. Σπ. Στάϊκος, Η Αρχιτεκτονική των Βιβλιοθηκών στον Δυτικό Πολιτισμό. Από τη Μινωική Εποχή στον Μιχαήλ Άγγελο, Εκδόσεις Άτων, Αθήνα 2016, σελ.453. ISBN 978-618-82417-7-0

ένα συγκεκριμένο σκοπό συγκρότησης έργου της με αυτόνομη δομή. Στη συνέχεια κατά τον 16ο αιώνα η Βιβλιοθήκη του Βατικανού συνέχισε να εξελίσσεται υπό τον Λέοντα X (1513-1521), με την μελέτη και αγορά χειρογράφων και την προσκόμιση έντυπων βιβλίων στη συλλογή της. Ο 17ος αιώνα αποτέλεσε την αφετηρία για συγκέντρωση βιβλιοθηκών που είχαν πριγκηπικές ή και ιδιωτικές καταβολές που σε πολλές περιπτώσεις παρέμεινε διαχωρισμένη από άλλες ευρύτερες συλλογές και τις μετέτρεψε σε ιδιωτικές συλλογές χειρόγραφων και έντυπων υλικών.¹⁷ (Αποστολική Βιβλιοθήκη του Βατικανού) Στη πιο πρόσφατη χρονική περίοδο, οι δημόσιες βιβλιοθήκες στις δυτικές χώρες μετατρέπονται από ένα μέσο εκπαίδευσης και αναβάθμισης των μη προνομιούχων στρωμάτων, σε μια οργανωμένη πολιτιστική και ψυχαγωγική δομή που απευθύνεται ιδίως στη μεσαία τάξη. (Lerner, F. 1999)

2.2.3 ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι πρώτες βιβλιοθήκες που εμφανίστηκαν στην Ευρώπη ήταν εγκυκλοπαιδικές και χρησιμοποιούνταν αρχικά αποκλειστικά για πληροφορίες και την εξυπηρέτηση αναγκών ενημέρωσης. Λόγω της έντονης δραστηριοποίησης των λόγιων της εποχής όπως ήταν ο Πετράρχης, ο Leibniz και ο Montesquieu, οδήγησαν στην περαιτέρω εξέλιξη του ρόλου των βιβλιοθηκών.¹⁸ (Δαράκη, 1986). Κατά τη διάρκεια του 17ου αι. εμφανίζονται και διαδίδονται και σε άλλα κράτη παρόμοιες βιβλιοθήκες υπό την έννοια της γενικής συλλογής. Στους επόμενους αιώνες και πιο συγκεκριμένα τον 19ο και τον 20ο αι. οι βιβλιοθήκες ακολουθούν περισσότερο τη λογοτεχνική παραγωγή και την εξέλιξη της επιστημονικής έρευνας.

Βρετανική Βιβλιοθήκη

Η Βρετανική Βιβλιοθήκη γνωστή με διακριτό τίτλο (British Library) αποτελεί την εθνική βιβλιοθήκη του Ηνωμένου Βασιλείου. Είναι εγκατεστημένη στο κέντρο του Λονδίνου και ιδρύθηκε το 1753. Αρχικά λειτούργησε στο Εθνικό Βρετανικό Μουσείο, από όπου όμως και μεταφέρθηκε το 1998. Στη συλλογή της συγκαταλέγονται περίπου 150 εκατομμύρια τίτλοι και τεκμήρια που αποδίδονται σε

¹⁷Αποστολική Βιβλιοθήκη του Βατικανού

<https://www.vaticanlibrary.va/it/la-biblioteca/la-storia-della-BAV.html#primo>

¹⁸(Δαράκη, 1986)

όλες τις γλώσσες μέσω βιβλίων, περιοδικών, και άλλου έντυπου υλικού. Ακόμα έχει διατηρήσει χειρόγραφα και ιστορικά αρχειακά έγγραφα που χρονολογούνται από το 300 π.Χ. Τέλος διαθέτει υπηρεσίες όπως τη δυνατότητα πρόσβασης και έρευνας στον κατάλογο της ή υλικό το οποίο αντλείται από τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, όπως κάποια άρθρα από περιοδικά.¹⁹ (Κούβακας, Θ.)

Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη

Η Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη λειτούργησε για πρώτη φορά το 1997 όταν το έργο GABRIEL (Gateway and Bridge to Europe's National Library) δημιούργησε μια διαδικτυακή πύλη που συνδέει τις ευρωπαϊκές εθνικές βιβλιοθήκες. Σε αυτή παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις συλλογές κάθε βιβλιοθήκης όπως επίσης και την είσοδο στους διαδικτυακούς καταλόγους δημόσιας πρόσβασης (OPAC). Το έργο για την σύσταση της Βιβλιοθήκης χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του πέμπτου προγράμματος που οργανώθηκε μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι εθνικές βιβλιοθήκες που συμμετείχαν στο έργο αυτό ήταν αυτές της Φινλανδίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας (Φλωρεντία), της Ιταλίας (Ρώμη), των Κάτω Χωρών, της Πορτογαλίας, της Σλοβενίας, της Ελβετίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.²⁰(TheEuropeanLibrary.org)

Η ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη γνωστή ως Europeana, αποτελεί το ψηφιακό αποθετήριο η οποία καθιστά την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης προσιτή στους ανθρώπους. Επιτρέπει ελεύθερη πρόσβαση σε περισσότερα από δύο εκατομμύρια τίτλους βιβλίων, χάρτες, ηχογραφήσεις, φωτογραφίες, αρχειακά έγγραφα, πίνακες και ταινίες, που προφέρονται από τις εθνικές βιβλιοθήκες και τα πολιτιστικά ιδρύματα των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Europeana ανοίγει καινούριους τομείς εξερεύνησης του ευρωπαϊκού πολιτιστικού πλούτου. Περιλαμβάνει πληροφορίες για όλους όσους ασχολούνται με τη λογοτεχνία, τις τέχνες, τις επιστήμες, την πολιτική, την ιστορία, την αρχιτεκτονική, τη μουσική ή τον κινηματογράφο, έχουν δωρεάν και πρόσβαση σε μια συνεκτική ψηφιακή βιβλιοθήκη μέσω του διαδικτύου και δίνεται σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Europeana καθιστά γόνιμη και εφικτή την συνεχή και αδιαίρετη αναζήτηση και περιήγηση στις ψηφιακές συλλογές των ευρωπαϊκών βιβλιοθηκών, αρχείων και μουσείων. Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Ψηφιακών Βιβλιοθηκών έχει αναλάβει τη διαχείριση της Europeana στο πλαίσιο του οποίου λαμβάνουν μέρος οι κυριότερες ευρωπαϊκές ενώσεις βιβλιοθηκών, αρχείων, μουσείων, οπτικοακουστικών μέσων και πολιτιστικών ιδρυμάτων. Ως αντιπρόσωπος της Ελλάδας έχει οριστεί η Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας. Η πρόσβαση της Europeana ως ψηφιακό τεκμήριο φιλοξενείται και

¹⁹Κούβακας, Θ., 1997. «Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λάρος Μπριτάνικα»

²⁰TheEuropeanLibrary.org στις 17 Μαρτίου 2005.

προβάλλεται από την ολλανδική εθνική βιβλιοθήκη, ονομαζόμενη ως Koninklijke Bibliotheek.

²¹(ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ)

2.2.4 ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου

Η ίδρυσή της συντελείται κατά το 1800 μ.Χ. Περιέχει σημαντικό αριθμό από βιβλία, ηχογραφήσεις, φωτογραφίες, εφημερίδες, χάρτες και χειρόγραφα στις συλλογές της. Αποτελεί τον κύριο ερευνητικό τομέα του Κογκρέσου των ΗΠΑ και την έδρα του Γραφείου πνευματικών δικαιωμάτων των ΗΠΑ. Η αποστολή των Υπηρεσιών Βιβλιοθήκης είναι να βελτιώσει και να αναβαθμίσει τις συλλογές της, οι οποίες αποδίδουν άμεσα την ιστορία και καλλιεργούν τη δημιουργικότητα του αμερικανικού λαού συμβάλλοντας στην προώθηση του πολιτισμού και της γνώσης παγκοσμίως. ²² (Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου).

Στην Αμερική στις αρχές του 19ου αιώνα οι συλλογές των βιβλιοθηκών ήταν περιορισμένες και η πρόσβαση στο υλικό ελάχιστη, η οικονομική κρατική ενίσχυση ήταν ελλειπής με συνέπεια την αδυναμία στελέχωσης ανθρώπινου δυναμικού και την έλλειψη οργάνωσης των βιβλιοθηκών. Οι βιβλιοθήκες ήταν ως επί το πλείστον τοποθετημένες σε δωμάτια ή πτέρυγες από κτίρια τα οποία φιλοξενούσαν και άλλες υπηρεσίες. Στη διάρκεια του 19ου αι. συντελείται μια ριζική αλλαγή στα ακαδημαϊκά ιδρύματα και στις βιβλιοθήκες που περιείχαν. Αρχικά οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κάλυπταν κοινωνικές ανάγκες, κάτι το οποίο σταδιακά πήρε και άλλες διαστάσεις. Κατά τον 20ο αι. πολλές Αμερικανικές βιβλιοθήκες θέλησαν να εξελίσσουν τη δυναμική τους και σαν ερευνητικά κέντρα, υποβοηθούμενα βελτιωμένες μονάδες και επέκταση του προσωπικού τους. ²³ Βλάχου-Χαλκιοπούλου Μ. (1999).

Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης

²¹(ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Europeana : η ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό

²²Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου <https://www.nypl.org/>

²³Βλάχου-Χαλκιοπούλου Μ. (1999), Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης, Σίνδος: ΤΕΙΘ

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης ιδρύθηκε το 1895 και είναι μία από τις μεγαλύτερες της Αμερικής και παρέχει στους επισκέπτες της την επαφή με εκατομμύρια βιβλία και περιοδικά. Δίνει την δυνατότητα στους χρήστες της να περιηγηθούν ανάμεσα σε ένα μεγάλο αριθμό από ψηφιακές συλλογές που περιλαμβάνουν εικόνες, εκτυπώσεις και φωτογραφίες. Τέλος, οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να διαβάσουν βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή, όπως βίντεο από την ιστοσελίδα ή να παρακολουθήσουν διαδικτυακές προβολές. Στη σημερινή εποχή, η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης απαρτίζεται από 87 βιβλιοθήκες: τέσσερις ερευνητικές βιβλιοθήκες, τέσσερις βασικές δανειστικές βιβλιοθήκες, μια βιβλιοθήκη για τυφλούς και κινητικά προβλήματα, και 77 βιβλιοθήκες στα υποκαταστήματα. Οι παροχές της βιβλιοθήκης προσφέρονται χωρίς κάποιο αντίτιμο από το κοινό. Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης (NYPL).

3 ΕΝΟΤΗΤΑ 2

3.1.ΟΡΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

«Η δημόσια βιβλιοθήκη, η τοπική πύλη στη γνώση, παρέχει το βασικό πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση, την ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων και την πολιτιστική ανάπτυξη των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων.»

«Η δημόσια βιβλιοθήκη είναι το τοπικό κέντρο πληροφόρησης προσφέροντας όλα τα είδη της γνώσης και της πληροφορίας προς εύκολη διάθεση στους χρήστες της.» Ορισμός της Δημόσιας ή Λαϊκής Βιβλιοθήκης με βάση τη Διακήρυξη της UNESCO.

Αυτή η Διακήρυξη πιστοποιεί την πεποίθηση της UNESCO ότι η δημόσια βιβλιοθήκη αποτελεί μία ζωτική δύναμη για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την πληροφόρηση και ταυτόχρονα ένα καίριο διαμεσολαβητή για την ενίσχυση της ειρήνης και της πνευματικής ευημερίας μέσω της νοητικής συγκρότησης των ανδρών και των γυναικών. ²⁴ (IFLA/UNESCO,1994)

²⁴IFLA/UNESCO, Public Library Manifesto 1994

3.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Οι πρώτες βιβλιοθήκες εντοπίζονται στον ευρύτερο ελληνικό χώρο όπου έχουν ανευρεθεί πήλινες πινακίδες της Μινωικής και της Μυκηναϊκής εποχής (1400-1100 π.Χ), οι οποίες αναδύθηκαν μετά από ανασκαφές. Βιβλιοθήκες δραστηριοποιούνται τόσο στην Αθήνα όσο και στις άλλες πόλεις όχι μόνο του μητροπολιτικού αλλά και του ευρύτερου αποικιακού ελληνισμού. Αξιοποιώντας ιστορικά την ελληνική διασωθείσα παρακαταθήκη όπως μας γνωστοποιείται από επιγραφές στην κυρίως Ελλάδα, ήταν αδήριτη ανάγκη κάθε συγκροτημένης ευνομούμενης πόλης να συμπεριλαμβάνει μία Βιβλιοθήκη κατ'ελάχιστον εφόσον διατηρούσαν εκεί και δημόσια αρχεία, συμπεριλαμβανομένων και των πιο μικρών πόλεων²⁵ (Βρανόπουλος, 1986.). Οι βιβλιοθήκες υπήρξαν ήδη από την αρχαιότητα²⁶ (Στάικο Κ, 1996). Τον 19ο και τον 20ο αιώνα οι Βιβλιοθήκες μετέχουν στη λογοτεχνική παραγωγή και την εξέλιξη της επιστημονικής έρευνας. Εκδηλώνεται μάλιστα οξύτατο ενδιαφέρον για μελέτη και έρευνα. Καινοτόμα αντίληψη υπάρχει για τις υποχρεώσεις που διέπουν την δεοντολογία της Βιβλιοθήκης εκλαμβανόμενη ως δημόσιο ίδρυμα από τον εικοστό αιώνα. Εκπρόσωπος της τάσης αυτής ήταν ο Antonio Panizzi, διευθυντής του Βρετανικού Μουσείου, έθεσε και γνωμοδότησε ως θεμελιακό στόχο της Βιβλιοθήκης τη δημιουργία ενός κέντρου αποβλέποντας στη διάδοση της γνώσης και του πολιτισμού. ²⁷(Σμερτζάκη, 2006).

3.3 ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η σχολή Βιβλιοθηκονομίας του ΤΕΙ (Αθήνας και Θεσσαλονίκης) καθώς και το τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου συμβάλλουν στην ισχυροποίηση της παρουσίας των βιβλιοθηκών στον ελλαδικό χώρο. Το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών επιχειρεί να καλύψει μακροπρόθεσμα τις δυνατότητες και το βεληνεκές των βιβλιοθηκών ως καίρια σημεία παιδείας και στελέχωσης της εκπαίδευσης. Στα εκπαιδευτικά προγράμματα που λαμβάνουν χώρα αναφορικά με ένα θέμα, η γνώση προσεγγίζεται και αποκτάται μέσα από τον πειραματισμό, τη γνωστική εμπειρία βιωματικού χαρακτήρα και πλήθος βιβλίων.²⁸ (Μάνεση Δ., 2006). Μέσα από το περιβάλλον της Βιβλιοθήκης, ο επισκέπτης μαθαίνει να διαβάζει και μπορεί να αντλεί την πληροφορία που θέλει μέσα από τα βιβλία και την προσωπική αναζήτηση. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει

²⁵(Βρανόπουλος, 1986.)

²⁶(Στάικο Κ, 1996).

²⁷(Σμερτζάκη, 2006)

²⁸ Μάνεση-Κυριάκη Δ., Αθήνα 2006

και στη σύγχρονη ψηφιακή βιβλιοθήκη, όπου το βιβλίο έχει αντικατασταθεί από τον υπολογιστή και το διαδίκτυο αποτελεί το βασικό εργαλειακό τρόπο και αρωγό εύρεσης μέσα από την συσσώρευση και το πλήθος πληροφοριών και πηγών. Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. έχει ως απώτερο μέλημα τη δημιουργία ισχυρών εκπαιδευτικών υποδομών εφαρμόζοντας πολιτική που αποβλέπει στην υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και έρευνας και εποπτείας, ταυτόχρονα συμβάλλει στην εξελικτική πορεία των δεξιοτήτων των μαθητών κατά την εύρεση πληροφοριών και στην εξοικείωση με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί ως τοπικό κέντρο πληροφόρησης, που παρέχει στους χρήστες την πρόσβαση σε πολλαπλές και αξιόπιστες καταγεγραμμένες πηγές. Το σύστημα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης αποτελεί το γόνιμο έδαφος για την καλλιέργεια των δεξιοτήτων στη χρήση της πληροφορίας και η σχολική βιβλιοθήκη πρέπει να έχει πρωταρχικό ρόλο, ως σημείο απόκτησης εφοδίων για τη μάθηση.

3.4 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

3.4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η Βιβλιοθήκη προάγει τη γνώση, την πληροφορία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό εξαλείφοντας τις ενδεχόμενες πολιτικές, θρησκευτικές, φυλετικές ή άλλες διακρίσεις. Για την επίτευξη των στόχων της η βιβλιοθήκη:

- Δραστηριοποιείται ως τοπικό κέντρο ενημέρωσης, εξασφαλίζοντας την πρόσβαση σε κάθε είδους γνώση και πληροφορία προς τους χρήστες της.
- Ενισχύει την αναγνωστική ικανότητα και όλες τις σχετικές μορφωτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Προσφέρει ειδικές υπηρεσίες και υλικό σε όσους χρήστες δεν έχουν πρόσβαση στις συνήθεις υπηρεσίες και στο υπάρχον υλικό της βιβλιοθήκης όπως: ξενόγλωσσες μειονότητες, άτομα με ειδικές ανάγκες ή άτομα που βρίσκονται σε νοσοκομεία, φυλακές κλπ.
- Τηρεί όλα τα απαραίτητα μέτρα και προδιαγραφές για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Σύμφωνα με τη διακήρυξη της Unesco για τις Βιβλιοθήκες η εφαρμογή των σκοπών αυτών, αποτελούν κεντρικό παράγοντα τον οποίο έχει θεσπίσει ο Κανονισμός Λειτουργίας των Βιβλιοθηκών και συγκροτούν το ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας τους.²⁹ (ΥΑ 83064/ΙΖ/2003 ΦΕΚ 1173/20.8.2003 Κανονισμός Λειτουργίας Δημοσίων Βιβλιοθηκών.)

3.4.2 ΤΡΟΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η ίδρυση μιας δημόσιας βιβλιοθήκης βασίζεται σε διεθνή πρότυπα, τα οποία έχουν σχηματιστεί με βάση την Διεθνή Ένωση Βιβλιοθηκών (IFLA). Τα πρότυπα αυτά αναφέρονται στην ίδρυση της βιβλιοθήκης, τη συλλογή του υλικού, το προσωπικό καθώς και την κτιριακή υποδομή της. Πιο συγκεκριμένα η βιβλιοθήκη θα πρέπει να λειτουργεί ως ανεξάρτητος φορέας, ενώ η συλλογή της, θα πρέπει να ανταποκρίνεται στον πληθυσμό στον οποίο απευθύνεται, όπως επίσης η θεματολογία της. Παρομοίως και το προσωπικό θα πρέπει να αποτελείται από εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Τέλος, βασικό κριτήριο για την επιλογή της τοποθεσίας και υποδομής του κτηρίου θα πρέπει να είναι με βάση τον πληθυσμό της περιοχής στην οποία δραστηριοποιείται, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η αμεσότερη δυνατή πρόσβαση του κοινού.³⁰ (Κορκίδη 2003)

3.5 ΕΙΔΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Στις ανεπτυγμένες χώρες ανά την Ευρώπη και τον κόσμο λειτουργούν Δημόσιες βιβλιοθήκες αξιοποιώντας διάφορους κρατικούς φορείς. Σύμφωνα με την Unesco (UNESCO 1994) οι Βιβλιοθήκες μπορούν να διακριθούν στις ακόλουθες κατηγορίες: 1) Εκπαιδευτικές Βιβλιοθήκες (Κέντρα Πηγών Μάθησης) 2) Λαϊκές Βιβλιοθήκες, 3) Βιβλιοθήκες Πανεπιστημίων και άλλων Ινστιτούτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες), 4) Ειδικές Βιβλιοθήκες 5) Εθνικές Βιβλιοθήκες, 6) Ψηφιακές Βιβλιοθήκες.

3.5.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

1) **Εκπαιδευτικές Βιβλιοθήκες**, είναι οι σχολικές Βιβλιοθήκες σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης από τα νηπιαγωγεία ως τα Α.Ε.Ι.

²⁹(ΥΑ 83064/ΙΖ/2003 ΦΕΚ 1173/20.8.2003 Κανονισμός Λειτουργίας Δημοσίων Βιβλιοθηκών.)

³⁰(Κορκίδη 2003)

Οι σύγχρονες **Σχολικές Βιβλιοθήκες** ιδρύθηκαν αντικαθιστώντας το παραδοσιακό μοντέλο μάθησης με σκοπό να υποβοηθήσουν εργαλειακά εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Αποτελούν τρόπο αυτομόρφωσης, πληροφόρησης, γνωριμίας, εξοικείωσης με το βιβλίο και επαφής με την πληροφορία αυτούσια μέσα στο γνώριμο για τα παιδιά περιβάλλον του σχολείου. Κάθε σχολική βιβλιοθήκη διαθέτει κατά προσέγγιση μια συλλογή 5.000 τίτλων βιβλίων, περιοδικών και πολυμέσων, όπως επίσης εξοπλισμό οπτικοακουστικών μέσων και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Οι Σχολικές Βιβλιοθήκες δεν είναι Λαϊκές ή Δημοτικές αλλά ανήκουν στη Σχολική Κοινότητα.³¹(Unesco: Διακήρυξη για τις Λαϊκές Βιβλιοθήκες, 1994).

3.5.2 ΛΑΪΚΕΣ Ή ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

- 2) **Οι Λαϊκές ή Δημόσιες βιβλιοθήκες** ονομάζονται όσες δραστηριοποιούνται στην πόλη αλλά και στην επαρχία που έχουν την Κινητή Βιβλιοθήκη, με αυτοκίνητο για να εξυπηρετούν την περιφέρεια. Σε αυτές εντάσσονται και οι παιδικές Βιβλιοθήκες ως υποστέλεχο τμήμα της Λαϊκής. Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες (καθώς και οι Δημοτικές και Κοινοτικές) είναι από τους αρχαιότερους θεσμούς στη χώρα μας και στενά συνηφασμένες με την προοδευτική πορεία του ελληνικού κράτους. Ειδικότερα η δημόσια βιβλιοθήκη καλείται να παρέχει δωρεάν υπηρεσίες. Επίσης αποτελεί μέλημα των τοπικών και εθνικών αρχών με την έννοια ότι πρέπει να υποστηρίζεται από συγκεκριμένη νομοθεσία και να χρηματοδοτείται από τις εθνικές και τοπικές αρχές.

Στις αρχές του δέκατου ένατου αιώνα, ο ελληνισμός βρίσκεται στο στάδιο της πνευματικής και οικονομικής κορύφωσης του, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν οι αρχικές, ανοικτές στο κοινό, βιβλιοθήκες. Πολλές από τις προαναφερθείσες έγιναν επικουρικά με την πρωτοβουλία και τη μέριμνα και τη οικονομική συνδρομή απλών πολιτών. Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες είναι Ν.Π.Δ.Δ εποπτεύονται από το Υ.ΠΟ.ΠΑΙΘ. και σήμερα υπολογίζονται σε 46 σε όλη την επικράτεια. Από αυτές οι 29 μόλις διαθέτουν Κινητές Βιβλιοθήκες, γνωστές ως "βιβλιοαυτοκίνητα", καλύπτοντας κατά αυτόν τον τρόπο τις ανάγκες εκείνων των σχολικών μονάδων στις οποίες δεν υπάρχουν Σχολικές Βιβλιοθήκες. Από τις 46 οι 9 βιβλιοθήκες γνωστοποιούνται ως "ιστορικές", λόγω της μακραίωνης λειτουργίας τους και διαθέτουν σημαντικές παλαιές συλλογές. Επίσης, έχοντας ως βάση τα στοιχεία που εκδίδει η

³¹Unesco: Διακήρυξη για τις Λαϊκές Βιβλιοθήκες, 1994

Στατιστική υπηρεσία του Τομέα Πολιτισμού του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., σήμερα εκτιμάται ότι στη χώρα μας υπάρχουν 686 Δημοτικές και Κοινοτικές Βιβλιοθήκες.³² (Εκπαιδευτική πύλη του Υπουργείου Παιδείας)

3.5.3 Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες

Ως Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ορίζονται αυτές των Πανεπιστημίων και άλλων Ινστιτούτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Όπως έχει επισημάνει και ο κ. Κλαψόπουλος, το έτος 2009, στο βιβλίο του Σύγχρονες Υπηρεσίες Πληροφόρησης στις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες υπάρχει άμεση ανάγκη αλλαγής της οργάνωσης και της λειτουργίας τους. Η Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη, αποτελεί το επίκεντρο του οργανισμού που ονομάζεται πανεπιστημιακός χώρος. Κατ' ακρίβεια πρόκειται για ένα πνευματικό απόθεμα, μέσα από το οποίο καλύπτονται οι ανάγκες για επιστημονική έρευνα.³³ (Κλαψόπουλος, Γ. 2009). Οι βασικότερες υπηρεσίες που προσφέρουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι οι εξής: Αναγνωστήριο, δανεισμός βιβλίων, φωτοαντίγραφα, εκτυπώσεις, πληροφόρηση - εξυπηρέτηση χρηστών, συλλογή έντυπων βιβλίων και περιοδικών, οπτικοακουστικό εργαστήριο ξένων γλωσσών, εκπαίδευση χρηστών μέσω σεμιναρίων, ξεναγήσεων, παρουσιάσεων, αίθουσες ατομικού ή ομαδικού διαβάσματος. Προσφέρει νέες θέσεις εργασίας σε εργαστήριο Η/Υ με πρόσβαση στο διαδίκτυο, εύρεση του υλικού μέσω τοπικού καταλόγου OPAC, στο χώρο της βιβλιοθήκης, διαδανεισμό βιβλίων και παραγγελία άρθρων από άλλες βιβλιοθήκες τόσο της Ελλάδος, όσο και του εξωτερικού, Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (KET).

3.5.4 Ειδικές Βιβλιοθήκες

Ως ειδική βιβλιοθήκη ορίζεται η βιβλιοθήκη η οποία έχει δημιουργηθεί για να παρέχει πληροφόρηση σε συγκεκριμένα πεδία που ανήκουν σε οργανισμό ή σε ίδρυμα ερευνών και διαθέτουν ένα πολύ ειδικευμένο υλικό για να εξυπηρετεί ερευνητές. Είναι εμπλουτισμένες με συλλογές από βιβλία που ανήκουν σε διάφορους τομείς της επιστημονικής γνώσης και της τεχνολογίας, της ιατρικής, της ιστορίας, της νομικής, της οικονομίας, της εθνολογίας κλπ. Όταν οι ειδικές βιβλιοθήκες δημιουργούνται στα πλαίσια μίας επιχείρησης, ενός οργανισμού, ενός ιδρύματος έχουν ως σκοπό,

³²(Εκπαιδευτική πύλη του Υπουργείου Παιδείας)

³³(Κλαψόπουλος, Γ. 2009) Σύγχρονες Υπηρεσίες Πληροφόρησης από τις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες: ανάγκη αλλαγής της οργάνωσης λειτουργίας τους

κατ' αρχήν, την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών του φορέα που τις περιβάλλει. ³⁴(Γιώργος Γλωσσιώτης ,2004)

3.5.5 Εθνική Βιβλιοθήκη

Συμπεριλαμβάνει την πνευματική κληρονομιά μιας χώρας και συγκεκριμένα της ελληνικής γραμματείας. Δέχεται όλα τα βιβλία και έντυπα που δημοσιεύονται στη χώρα και συνήθως εκδίδει την Εθνική Βιβλιογραφία της χώρας ³⁵(**Δαράκη, 1986**). Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, ιδρύθηκε με τη δημιουργία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι αρμόδιο για την εύρυθμη λειτουργία και εποπτεία της. Επιπλέον στα αρχεία της φυλάσσονται και προστατεύονται πλήθος ιστορικών εγγράφων, δυσεύρετων βιβλίων και μια από τις εκτενέστερες συλλογές Ελληνικών Χειρογράφων Κωδίκων διεθνώς, εμπεριέχουν αντιπροσωπευτικά τεκμήρια του ελληνικού πολιτισμού. Η Εθνική Βιβλιοθήκη προχώρησε στην ψηφιοποίηση αυτών των καταλόγων για να πετύχει την μέγιστη αξιοποίηση των έντυπων καταλόγων της και τη ταχύτερη και πληρέστερη πληροφόρηση με άμεση πρόσβαση. Ο δικτυακός της τόπος παρέχει δυνατότητα αναζήτησης στις συλλογές της με: το Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), το γενικό αλφαβητικό κατάλογο και τον κατάλογο χειρογράφων. Επίσης παρέχει πρόσβαση σε μια σειρά από ψηφιοποιημένες εφημερίδες και επετηρίδες ελληνικών πανεπιστημίων. ³⁶(National Library of Greece,2021).

3.5.6 Ψηφιακή βιβλιοθήκη 6) «Μια ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι ένα καταναμεμημένο τεχνολογικό περιβάλλον, που ελαττώνει δυναμικά τα εμπόδια της δημιουργίας, διανομής, διαχείρισης, αποθήκευσης, ολοκλήρωσης και επαναχρησιμοποίησης των πληροφοριών από ιδιώτες ή ομάδες ερευνητών.» ³⁷(Edward A. Fox,1993). Η ψηφιακή βιβλιοθήκη περιέχει την πληροφορία που πρέπει

³⁴(Γιώργος Γλωσσιώτης ,2004)

³⁵**Δαράκη, 1986 Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Αθήνα**

³⁶National Library of Greece, 2021

³⁷ (Edward A. Fox,1993) Version 1.0 Σαράντος Καπιδάκης, Εισαγωγή στις ψηφιακές βιβλιοθήκες, Εκδόσεις Δίσιγμα, Β έκδοση, 2014

να εντοπιστεί και όταν ανακτηθεί δεν παραπέμπει σε ένα ράφι ή κάπου αλλού, αλλά παρέχει την πληροφορία αυτούσια και αυτό την διακρίνει από τον κοινότυπο κατάλογο.

Η ψηφιακή βιβλιοθήκη εξασφαλίζει την πρόσβαση που απαιτεί διάφορες συμφωνίες, τεχνικά μέσα και άλλους τρόπους καθώς και τοπικά αποθηκευτικά μέσα και πρόσβαση σε άλλα συστήματα. Αυτό το είδος βιβλιοθήκης ασχολείται με ψηφιακά μέσα γεγονός που τη διαφοροποιεί από τη συμβατική. Η ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι αυτοτελής μονάδα, καθώς περιέχει ό,τι χρειάζεται μέσα της, ήτοι την ίδια την πληροφορία και μάλιστα οργανωμένη και δεν περιέχει μόνο τον κατάλογο με τα μεταδεδομένα της πληροφορίας. Καταγράφονται από τους βιβλιοθηκονόμους ως τη συνεχή τάση προς την αυτοματοποίηση και εξέλιξη των φυσικών βιβλιοθηκών. Παρατηρούνται νέες πληροφοριακές πηγές, καινούργιοι τρόποι απόκτησης και διάθεσης της γνώσης, νέες μέθοδοι αποθήκευσης και ασφάλειας των πληροφοριών και νέες προοπτικές στην ταξινόμηση και οργάνωση των καταλόγων της βιβλιοθήκης. Δίνει την ευκαιρία να επαναχρησιμοποιηθούν και να διανεμηθούν τα δεδομένα και οι πληροφορίες από ιδιώτες ή ομάδες ερευνητών. Είναι ένας τρόπος να βελτιώσει τις υπηρεσίες του ως οργανωμένη συλλογή ψηφιακής πληροφορίας.³⁸(Καπιδάκης, 2014 β' εκδ)

4. ΕΝΟΤΗΤΑ 3

4.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η παιδική βιβλιοθήκη κατέχει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της φιλαναγνωσίας. «Η παιδική βιβλιοθήκη συμβάλλει στην εξοικείωση των παιδιών με το διάβασμα και τη μάθηση και μεριμνά για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών τους. Ειδικότερα, παρέχει το δικαίωμα της ίσης

³⁸(Καπιδάκης, 2014 β' εκδ)

πρόσβασης των παιδιών στην πληροφορία και στη γνώση στοχεύοντας στην πολιτιστική τους ανάπτυξη και τη συμμετοχή τους σε δημιουργικά προγράμματα»³⁹ (IFLA, 2003). Η παιδική βιβλιοθήκη απευθύνεται σε κάθε κοινωνική ομάδα, όπως νέους με προβλήματα αναλφαριθμητισμού, παιδιά προσχολικής ηλικίας και γονείς. Έτσι λοιπόν, παιδική βιβλιοθήκη (children's library), νοείται ως το «μέρος στο οποίο υπάρχουν βιβλία και αφοσιωμένο και ενθουσιώδες προσωπικό για να βοηθήσει να αναπτύξουν τα παιδιά τις αναγνωστικές ικανότητές τους» (OCLF, 2010). Αυτό ορίζεται σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (UNCRC) η οποία θεωρεί το παιδί ως άτομο κάτω 18 ετών. Οι Οδηγίες αυτές επικεντρώνονται στην ηλικία που κυμαίνεται από 0-18 ετών. Η ηλικιακή περίοδος μεταξύ δώδεκα και δεκαοκτώ είναι το κριτήριο με βάση το οποίο διαμορφώνονται οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης νεαρών ενηλίκων. Η κάθε βιβλιοθήκη θα διαμορφώσει το δικό της ηλικιακό φάσμα για αυτό που καθορίζει το νεαρό άτομο ως ενήλικο, το οποίο μάλιστα μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το πολιτιστικό υπόβαθρο και την χώρα.⁴⁰ (IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 2 nd Edition). Σήμερα στην Ελλάδα δε λειτουργούν μόνο δημόσιες παιδικές βιβλιοθήκες αλλά και ιδιωτικές. Ο Οργανισμός Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών (ΟΠΕΒ) ιδρύθηκε σύμφωνα με τον Ν 2174/1993⁴¹, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Με τον νόμο αυτό, κυρώθηκε η Σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Εταιρείας Ίδρυσης Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών, εταιρεία που ήταν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία) και είχε συσταθεί το 1980⁴² (ΦΕΚ 210/Α/22.12.1993-ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ.2174.) Η εταιρεία ήταν μια εξέλιξη της βιβλιοθήκης για παιδιά και εφήβους που είχε ιδρυθεί στην Ελευσίνα. Το Κέντρο αυτό ήταν μέλος των βιβλιοθηκών της UNESCO και της IFLA. Ο Οργανισμός Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών δεν κατάφερε να συνεχίσει και να διατηρήσει τη δράση του με αποτέλεσμα να καταργηθεί με νόμο το 2014.⁴² (Ν 4250/2014, άρ.11.)

4.2 ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Ο σκοπός των παιδικών βιβλιοθηκών είναι η εξοικείωση των παιδιών μέσω της αφήγησης ή της ακρόασης ενός βιβλίου. Μέσω της επαφής με το βιβλίο, ελκύεται το ενδιαφέρον των παιδιών τα οποία μπορούν να ασχοληθούν και με δραστηριότητες που υποβοηθούν την εξάσκηση της γλώσσας και τη διάπλαση της φαντασίας, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης και

³⁹(IFLA, 2003)

⁴⁰ IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 2 nd Edition (revision of 2003 Guidelines) Version 1.1.1 June 2018) Part E)

⁴¹(ΦΕΚ 210/Α/22.12.1993) ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ.2174

⁴²(Ν 4250/2014, άρ. 11, Κατάργηση του Οργανισμού Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών)

εφευρετικότητα τους. Η παιδική βιβλιοθήκη τροφοδοτεί με γνώσεις και προσφέρει άνεση στο χειρισμό του προφορικού και γραπτού λόγου ώστε να εκφράζουν τα παιδιά τα συναισθήματά τους. Συν τοις άλλοις τους παροτρύνουν στο να λαμβάνουν πρωτοβουλίες που να προωθούν περαιτέρω τις δημοκρατικές αξίες της κοινωνικότητας, κάνοντάς τα υπεύθυνα, ελεύθερα, αυτόνομα όντα και διευρύνεται ο πνευματικός τους ορίζοντας. Εκτιμάται ότι δίνεται η ευκαιρία για ενεργό συμμετοχή σε διάφορες δημιουργικές δραστηριότητες μετά την αφήγηση, όπως ζωγραφική, χειροτεχνία και κουκλοθέατρο. Ακόμα προσφέρει τη δυνατότητα για αυθόρμητη έκφραση των παιδιών μέσα σε ένα οικείο κλίμα συντροφικότητας, ψυχαγωγώντας παράλληλα τα παιδιά.⁴³ (Nikolajeva, 2003). Η παιδική βιβλιοθήκη στοχεύει στο να λειτουργεί και να διαμορφώνει κατάλληλα το πληροφοριακό, εκπαιδευτικό και πολιτιστικό υπόβαθρο, το οποίο διαθέτει προγράμματα σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ηλικίας καθώς και υπηρεσίες. Με το υλικό της να ανταποκρίνεται σε όλες τις γλώσσες για παιδιά που προέρχονται από άλλες φυλετικές και εθνικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των γονιών τους και των κηδεμόνων τους. Ως κεντρικές παράμετροι για την επίτευξη των παραπάνω στόχων θεωρούνται η εκπαίδευση, η ανάγνωση και η επιμόρφωση εφόσον εμπεριέχουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη των ανθρώπων στην κοινωνία. Είναι παγκοσμίως αποδεκτά ως βασικές προδιαγραφές που προετοιμάζουν τις συνθήκες ένταξης των παιδιών στην κοινωνική ζωή. Η παιδική βιβλιοθήκη αποσκοπεί σε μια σειρά επιτευγμάτων: Αποβλέπει στην εξασφάλιση του δικαιώματος συμμετοχής κάθε παιδιού στην πληροφόρηση, τον γραμματισμό, τον πολιτισμό, την διά βίου εκπαίδευση και τη δημιουργική απασχόληση. Επιπλέον παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε ποικιλία κατάλληλων πηγών και εποπτικών μέσων, διευρύνοντας εμπειρικά κατά αυτόν τον τρόπο την αντίληψη της πραγματικότητας. Επιπροσθέτως βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν δεξιότητες του τρόπου διαχείρισης του ψηφιακού κόσμου και τροφοδοτούν τη βούληση, την κριτική ικανότητα, βελτιώνοντας παράλληλα και την εκφραστική ικανότητα. Στο πλαίσιο αυτό υλοποιεί πολιτιστικά και καινοτόμα προγράμματα προσανατολισμένα στο πεδίο της ανάγνωσης και της δημιουργικής γραφής. Επιπλέον σκόπιμο κρίνεται να παρέχει δράσεις που απευθύνονται τόσο στα παιδιά, όσο και στους γονείς και τους κηδεμόνες. Τέλος στοχεύει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των εμποδίων που περιθωριοποιούν τα παιδιά και εξασφαλίζει την ελευθερία και την ασφάλειά τους. Επιπρόσθετα η φιλοσοφία της παιδικής βιβλιοθήκης προσφέρει τη δυνατότητα ενθάρρυνσης των παιδιών ώστε να γίνουν αυτόβουλα άτομα και πολίτες με αυτοπεποίθηση και ικανότητες.

Διευκολύνει την επικοινωνία και αλληλεπίδραση με την κοινότητα, έτσι ώστε από κοινού να παρέχουν προγράμματα και υπηρεσίες σε όλα τα παιδιά και τις οικογένειές τους, συμπεριλαμβανομένων αυτών που ζουν στα όρια της κοινότητας.⁴⁴ (Παγκόσμια Ομοσπονδία

⁴³(Nikolajeva, 2003)

⁴⁴(Παγκόσμια Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών IFLA).

Ενώσεων Βιβλιοθηκών IFLA). Τα παιδιά είναι μια ανομοιογενής ομάδα. Οι διαφορετικές δεξιότητες, τα χαρίσματα, τα ταλέντα που παρουσιάζουν καθώς και οι ανάγκες τους διαφέρουν ανάλογα με την ηλικία τους, το πολιτιστικό, κοινωνιολογικό και οικονομικό τους υπόβαθρο. Αυτές οι παράμετροι πρέπει να ληφθούν υπόψιν στη διαδικασία σχεδιασμού του χώρου και της επίπλωσης της βιβλιοθήκης ώστε να γίνεται πιο λειτουργικός. Καθώς η παιδική βιβλιοθήκη καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ηλικιών και ικανοτήτων από μωρά έως νεαρούς ενήλικες, ο σχεδιασμός του χώρου και τα έπιπλα πρέπει να ταιριάζουν με τις αντίστοιχες ανάγκες του κάθε παιδιού. Η μελέτη και διαμόρφωση του χώρου της βιβλιοθήκης για παιδιά και νεαρούς ενήλικες απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες. Μεγάλης σημασίας για τη χωροταξική δομή και την ολοκλήρωση του χώρου με κατάλληλα αντικείμενα, είναι η γνώση της συμπεριφοράς καθώς και αντίδρασης σε ερεθίσματα όπως και των αναγκών πληροφόρησης. Οι επιθυμίες και οι προσδοκίες τους από την υπηρεσία της βιβλιοθήκης προέρχονται από τις εμπειρίες ζωής τους και τις κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές επιρροές. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν και ανεξαρτητοποιούνται κοινωνικά, η πρόκληση είναι να παρέχεται ένας χώρος φιλόξενος στη βιβλιοθήκη που να τα προδιαθέτει για κοινωνικοποίηση και απόλαυση της ανάγνωσης.⁴⁵ (IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 2 nd Edition (revision of 2003 Guidelines)

4.3 ΜΕΛΗΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Η παιδική βιβλιοθήκη καλείται να είναι γεμάτη από ποικίλου περιεχομένου αναγνώσματα, ώστε να μπορούν να ικανοποιηθούν παιδιά με διαφορετικά ενδιαφέροντα. Πιο συγκεκριμένα πρέπει να υπάρχουν ⁴⁶(IFLA, 2003)

- Βιβλία με εικόνες ή σιωπηλά βιβλία που αναπτύσσουν την φαντασία και καλλιεργούν τη γλώσσα.
- Παραμύθια λαϊκά, έντεχνα, διασκευασμένα και μεταφρασμένα.
- Μύθοι του Αισώπου και ελληνική μυθολογία.
- Μικρές ιστορίες.
- Ποιήματα, παιχνιδόλεξα.
- Διηγήματα ποικίλου περιεχομένου.
- Μυθιστορήματα ποικίλου περιεχομένου.
- Λαϊκά τραγούδια, αινίγματα, παροιμίες.

⁴⁵(IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 2 nd Edition (revision of 2003 Guidelines) Version 1.1.1 June 2018) Part E

⁴⁶(IFLA, 2003)

- Ανθολογίες με λαϊκούς θρύλους και παραδόσεις.
- Κουκλοθεατρικές ιστορίες.
- Βιβλία γνώσεων.
- Παιδικές εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, περιοδικά, άλμπουμ, χάρτες, λευκώματα.
- Κασέτες με παραμύθια, θεατρικά και ποιήματα.
- Βιντεοκασέτες με έργα κλασικά για παιδιά.
- Επιτραπέζια παιχνίδια.
- Κασετόφωνο με ακουστικά.
- Κασέτες κενές για να ηχογραφούν τα παιδιά τον εαυτό τους.

4.3.1 ΡΟΛΟΣ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Είναι πρωταρχικής σημασίας η παιδική βιβλιοθήκη να λειτουργεί ως δανειστική, διότι το παιδί διαχειρίζεται και παίρνει το ρόλο του βιβλιοθηκονόμου που εναλλάσσεται με τους συμμαθητές του, ανάλογα με το ενδιαφέρον του κάθε παιδιού. Η δανειστική βιβλιοθήκη μετατρέπει το παιδί σε ενεργό αναγνώστη, ενώ παράλληλα λειτουργεί επικουρικά στο παιδί ώστε να υιοθετήσει σωστές συνήθειες ως προς τον τρόπο χρήσης και συντήρησης των βιβλίων, ενδυναμώνοντας το αίσθημα της υπευθυνότητας που αφορά το δανεισμό και το σεβασμό των αντικειμένων που δεν τους ανήκουν. Παρατηρείται ότι παιδιά που συνήθισαν να δανείζονται βιβλία ήδη από την προσχολική τους ηλικία, τείνουν στο να εξακολουθούν να επισκέπτονται τις βιβλιοθήκες και στην εφηβεία τους.⁴⁷ (Neuman, 2008). Η βιβλιοθήκη απευθύνεται σε κάθε κοινωνική ομάδα αφού λαμβάνει υπόψιν και την ενίσχυση των μειονοτικών ομάδων, όπως νέους με προβλήματα αναλφαβητισμού, παιδιά προσχολικής ηλικίας και γονείς. Έτσι λοιπόν, παιδική βιβλιοθήκη (children's library), νοείται ως το «μέρος στο οποίο υπάρχουν βιβλία και αφοσιωμένο και ενθουσιώδες προσωπικό για να βοηθήσει να αναπτύξουν τα παιδιά τις αναγνωστικές ικανότητές τους» (OCLF, 2010). Είναι σκόπιμο η παιδική βιβλιοθήκη να έχει επάρκεια σε ποικίλου περιεχομένου αναγνώσματα, ώστε να μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες παιδιών με διαφορετικά ενδιαφέροντα.⁴⁸ (IFLA, 2003) Σε αυτό το σημείο κρίνεται ωφέλιμο να αναφερθεί το γεγονός πως οι παιδικές βιβλιοθήκες συνεργάζονται με τα σχολεία για να αμβλυνθούν και να αρθούν οι οικονομικοί και μορφωτικοί περιορισμοί που μειώνουν τις ευκαιρίες των παιδιών που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα και να μπορούν να έλθουν σε επαφή με όλα τα λογοτεχνικά βιβλία⁴⁹ (Γκίβαλου, 2011). Οι παιδικές βιβλιοθήκες εντάσσονται στις σχολικές βιβλιοθήκες ως είδος που απευθύνεται στη διάπλαση της προσωπικότητας και συμπεριφοράς των

⁴⁷Neuman, 2008

⁴⁸(IFLA, 2003)

⁴⁹Γκίβαλου, 2011

μαθητών ήδη από την πρώιμη προσχολική ηλικία.

4.4 ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Σχολική Βιβλιοθήκη νοείται ως:

- i. Ο χώρος που συντελεί την διαδικασία της μάθησης, διαπαιδαγώγησης και κοινωνικοποίησης, συγκεντρώνοντας τεκμήρια της παγκόσμιας πνευματικής κληρονομιάς.
- ii. Κομβικό σημείο πληροφόρησης και πνευματικής παραγωγής, αποθετήριο μορφωτικού υλικού και πηγή γνωστικών δεδομένων, χώρος αλληλεπίδρασης και συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών της εκπαιδευτικής αξιολόγησης .
- iii. Δυναμικό πεδίο ανάπτυξης, επιστημονικού διαλόγου και εν δυνάμει χώρος οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων. (Reavill 1998)
- iv. Χώρος που διαθέτει στο κοινό ηλεκτρονικό και ψηφιακό εξοπλισμό, όπου αποθηκεύεται, επεξεργάζεται και διακινείται η γνώση, με πρόσβαση στο διαδίκτυο και στον ανοιχτό κόσμο της πληροφόρησης.
- v. Κινητήρια δύναμη της φιλαναγνωσίας και μέσο διεύρυνσης των προγραμμάτων σπουδών. Βοηθητικό εργαλείο για την έρευνα και την οργάνωση της διδασκαλίας, στηριζόμενο στη πρόσβαση, αναφορά και χρήση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και όχι κατ'αποκλειστικότητα των προβλεπόμενων συγγραμμάτων.⁵⁰ (Υπουργική Απόφαση Φ.14/22511/Δ1/2018 . ΑΡΘΡΟ 3 ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018)

⁵⁰Υπουργική Απόφαση Φ.14/22511/Δ1/2018 - ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018

4.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

1995-97: Εξαγγέλλεται η ίδρυση και λειτουργία 50 δοκιμαστικών σχολικών βιβλιοθηκών και προσλαμβάνονται 50 βιβλιοθηκονόμοι.

1998-2000: Συγκροτούνται 500 σχολικές βιβλιοθήκες στα πλαίσια του νέου εκπαιδευτικού πλαισίου υπό την υπόδειξη και εξαγγελία του υπουργού Παιδείας Γεράσιμος Αρσένης.

Αύγουστος 1999: Προκηρύξεις για ανάληψη θέσεων υπεύθυνων σχολικών βιβλιοθηκών.

2000: Με απόφαση του υπουργού Παιδείας Π. Ευθυμίου ιδρύθηκαν 1000 νέες βιβλιοθήκες.

2004 Ο ίδιος υπουργός μειώνει τον αριθμό των σχολικών βιβλιοθηκών σε 638 και επιμελείται για την επάρκεια σε αντίτυπα των τίτλων που προορίζονταν για τις σχολικές βιβλιοθήκες. Ορίζει δημόσια τη χρηματοδότηση για τον εμπλουτισμό των πρώτων 500 εξ αυτών, θέση η οποία δεν ολοκληρώθηκε.

26 Μαρτίου 2004: Ο νέος πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής εξαγγέλλει την δημιουργία βιβλιοθηκών σε κάθε σχολείο της χώρας.

2008: Προκηρύσσεται από τον υπουργό Παιδείας Ε. Στυλιανίδη η σύσταση μόνο 266 σχολικών βιβλιοθηκών.

2010: Λειτουργούν οι 266 σχολικές βιβλιοθήκες.

Σεπτέμβριος 2011: Η υπουργός Παιδείας Α. Διαμαντοπούλου στέλνει επίσημη εγκύκλιο με την οποία γίνεται σαφές πως οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να έχουν στη κατοχή τους τα κλειδιά των σχολικών βιβλιοθηκών.

Οκτώβριος 2011: Διευκρινιστική εγκύκλιος που αποβλέπει στη λειτουργία των βιβλιοθηκών με το μέγιστο προσωπικό.

Από τη παραπάνω ιστορική καταγραφή των σχολικών βιβλιοθηκών φαίνεται ότι η βιβλιοθήκη αποτελεί δια βίου κεντρικό εκπαιδευτικό τμήμα του σχολείου ως βασικό στοιχείο πολιτισμού και διάδοσης της γνώσης. ⁵¹(Σχολικές Βιβλιοθήκες: δοκιμές, εμπειρίες, βιώματα από τη λειτουργία τους).

⁵¹ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ν. ΔΡΑΜΑΣ, Νοέμβριος 2011

4.6 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Κάποιες από τις πιο βασικές αρμοδιότητες του/της Υπεύθυνου/ης Σχολικής Βιβλιοθήκης εντοπίζονται και συνοψίζονται στα εξής:

- i. Για τη σύνταξη Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της βιβλιοθήκης και ομαλή λειτουργία της προβλέπεται συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων.
- ii. Η συνεχής επίβλεψη των διαδικασιών συγκρότησης της συλλογής και της επεξεργασίας του υλικού.
- iii. Η ενσωμάτωση πόρων για τη Βιβλιοθήκη και η σύναψη συνεργασιών με άλλες Βιβλιοθήκες σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- iv. Η αντιμετώπιση και διαχείριση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη λειτουργία της βιβλιοθήκης.
- v. Η οργάνωση του χώρου της Σχολικής Βιβλιοθήκης σε συνεννόηση με τους διδάσκοντες εκπαιδευτικούς.
- vi. Η επίβλεψη και η καθοδήγηση των μαθητών/τριών και των άλλων χρηστών ως προς την αναζήτηση, έρευνα και αποτελεσματική χρήση των δεδομένων της συλλογής.⁵²(ΑΡΘΡΟ 6) Υπουργική Απόφαση Φ.14/22511/Δ1/2018 - ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018 Ίδρυση Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών Δημόσιων Δημοτικών Σχολείων.

4.7 ΣΥΣΤΥΜΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Μέλημα της δημιουργίας Συστήματος Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι η κατοχύρωση ενιαίας ανάπτυξης, οργάνωσης και λειτουργίας των Σχολικών Βιβλιοθηκών καθώς και ο άρτιος συντονισμός τους συντελώντας αποτελεσματικά στη δημόσια εκπαίδευση. Οι στόχοι που εξυπηρετούνται είναι οι εξής : α) η υποστήριξη της παιδείας ως υπέρτατο αγαθό που ανήκει σε όλους τους ανθρώπους και ιδιαίτερα των μαθητών/τριών, προκειμένου να δραστηριοποιηθούν έμπρακτα στην πνευματική, την κοινωνικο-πολιτιστική και πολιτική ζωή,

⁵² ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018

β) η ανάδειξη της Σχολικής Βιβλιοθήκης σε κύριο συντελεστή της Δια Βίου και αειφόρου Μάθησης και της εκπαίδευσης για το περιβάλλον και γ) Η αντιμετώπιση των θεμάτων ίδρυσης, στελέχωσης, εξοπλισμού που πραγματοποιείται με επιστημονικό τρόπο αξιοποιώντας επαρκώς τις Σχολικές Βιβλιοθήκες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι Σχολικές Βιβλιοθήκες διασυνδέονται με τη Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής ώστε να υπάρχει δυνατότητα διμερούς συνεργασίας (π.χ. διαδανεισμοί, ψηφιακό υλικό, ψηφιοποίηση παλαιών σχολικών εγχειριδίων που θα μπορούσαν να ενταχθούν στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), καθώς και άλλων εκπονήσεων και ανάληψης κοινών δραστηριοτήτων) ⁵³(ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ 2018). Οργάνωση και Διαχείριση Υλικού.

4.8 ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΣ.

1. Συλλογή μιας Σχολικής Βιβλιοθήκης είναι ένα σύνολο υλικών και άυλων πόρων και πηγών μάθησης, πληροφόρησης και επικοινωνίας που αποβλέπει στην εξυπηρέτηση των μορφωτικών αναγκών της εκπαιδευτικής κοινότητας μιας Σχολικής Μονάδας.
2. Ο σχεδιασμός της συλλογής κάθε Σχολικής Βιβλιοθήκης πρέπει να πραγματοποιείται με βάση:
α) την προσέγγιση των πληροφοριακών και μαθησιακών αναγκών των μαθητών/τριών και των άλλων χρηστών, β) τις υψηλές απαιτήσεις των προγραμμάτων σπουδών, γ) τα ενδιαφέροντα, τις προτιμήσεις και τις επιλογές των μαθητών/τριών και των άλλων χρηστών.

⁵⁴Άρθρο 7 (ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ 2018).

4.9 ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Τρέχον πλαίσιο λειτουργίας

- i. Επικεντρώνεται στις Βιβλιοθήκες και την συνεργασία τους με άλλους φορείς που έχουν παρεμφερή προσανατολισμό.
- ii. Συναποτελείται στην πλειοψηφία του από εκπροσώπους φορέων (επτά μέλη από τα εννιά) των οποίων το αντικείμενο σχετίζεται με τις βιβλιοθήκες ή επιδρά στις υποδομές και τις υπηρεσίες τους.

⁵³ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ 2018

⁵⁴Άρθρο 7 (ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ 2018).

iii. Δρομολογεί και εξελίσσει εξειδικευμένα επιχειρησιακά σχέδια, ακολουθώντας στοιχειώδεις κατευθυντήριες αρχές, με την άμεση συνεργασία της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και της Διεύθυνσης Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

iv. Συνεργάζεται με τις σχετικές κοινότητες και υποστηρίζει τη αναγκαιότητα της αλληλεπίδρασης τους, δημιουργώντας ομάδες εξειδικευμένες πάνω σε τομείς στους οποίους συμμετέχουν μέλη από τις κοινότητες.

v. Τονίζει την σημασία για ανάπτυξη υπηρεσιών που να θεσπίζονται από τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και εν γένει της μάθησης.
55(Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών, ΥΠ.Π.Ε.Θ,2018)

4.9.1 ΧΩΡΟΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

α) Η Σχολική Βιβλιοθήκη λειτουργεί ως χώρος συγκέντρωσης και διαφύλαξης τεκμηρίων με καταγεγραμμένες πληροφορίες. Οι σύγχρονες σχολικές βιβλιοθήκες επιτρέπουν στους χρήστες την πλήρη πρόσβαση σε φυσικούς και ψηφιακούς χώρους πληροφόρησης.

β) Η Σχολική Βιβλιοθήκη διαθέτει κατάλληλους χώρους, οι οποίοι πρέπει να έχουν θέρμανση, εξαερισμό και καλό φωτισμό, και πρόβλεψη για την πρόσβαση των ατόμων με ανάγκες (ΑμεΑ) σε όλες τις σχολικές μονάδες. Οι προδιαγραφές και οι λεπτομέρειες γνωστοποιούνται με σχετική εγκύκλιο.⁵⁶(ΑΡΘΡΟ 4 ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018)

Οι Σχολικές Βιβλιοθήκες αποτελούνται από αίθουσες δημιουργικές, με περιβάλλον που προδιαθέτει τους μαθητές να εξασκηθούν, να μελετήσουν και να χρησιμοποιήσουν τις παροχές της όπως βιβλία, περιοδικά, βιντεοκασέτες, CD και οπτικοακουστικό εξοπλισμό. Επιπλέον είναι διαμορφωμένες με τα κατάλληλα έπιπλα αφού έχουν σχεδιαστεί με αρχιτεκτονικές και ηλεκτρομηχανολογικές μελέτες που πληρούν τα πρότυπα ασφάλειας. Επίσης έχουν δημιουργηθεί έπειτα από πρόσθετες κτιριακές παρεμβάσεις μέσα στις αίθουσες των σχολικών μονάδων. Μέσω του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ δεν δημιούργησε περισσότερες από 500 σχολικές βιβλιοθήκες. Τέλος η βιβλιοθήκη δεν εξυπηρετεί μόνο τις ανάγκες της σχολικής μονάδας, αλλά ανταλλάσει υλικό, επικοινωνεί, συνεργάζεται και με

⁵⁵Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών, ΥΠ.Π.Ε.Θ,2018

⁵⁶(ΑΡΘΡΟ 4 ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018)

αντίστοιχες άλλων σχολείων.⁵⁷ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

5. ΕΝΟΤΗΤΑ 4

5.1 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα έχουν συσταθεί και λειτουργούν παιδικές βιβλιοθήκες. Αναλυτικότερα κάποιες από αυτές καταγράφονται ανα περιοχές ως οι εξής:

ΉΠΕΙΡΟΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΕΤΣΟΒΟΥ

Με απόφαση του ιδρύματος Βαρώνου Μιχαήλ Τοσίτσα λειτούργησε η παιδική βιβλιοθήκη Μετσόβου. Το ίδρυμα αρχικά συνεργάστηκε με τον οργανισμό παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών που έδρευε στην Αθήνα και απο τότε βρίσκεται υπό την διεύθυνση του ιδρύματος. Η βιβλιοθήκη φιλοξενείται σε ένα παραδοσιακό μετσοβίτικο κτίριο και διαθέτει στα ράφια της κατα προσέγγιση 6.850 τίτλους βιβλίων, επιτραπέζια παιχνίδια και παιδικά περιοδικά. Βασικός της σκοπός είναι να ενισχύσει την φιλαναγνωσία στα παιδιά, να προσφέρει τις βέλτιστες υπηρεσίες και υλικά ώστε να διευκολύνει να εξελιχθούν ψυχικά και γνωστικά, πυροδοτώντας έτσι την θέληση τους για γνώση και διεπαφή με τα άλλα παιδιά. Ο χώρος της βιβλιοθήκης είναι ευχάριστος και αποπνέει στα παιδιά αίσθημα ασφάλειας.⁵⁸ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΑΤΤΙΚΗ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

Στο δίκτυο Βιβλιοθηκών του Οργανισμού Παιδικών και Εφηβικών Βιβλιοθηκών ο οποίος καταργήθηκε ο 2014, ανήκε και η παιδική Βιβλιοθήκη Κηφισιάς, η οποία λειτούργησε το 1998 στη Νέα Ερυθραία, στην οδό Φλέμιγκ 6, ως Παιδική Βιβλιοθήκη της Νέας Ερυθραίας. Το 2010 μεταφέρθηκε στην οδό Σαράφη 6, στη Νέα Ερυθραία και τελικά το 2014 απέκτησε τη σημερινή της ονομασία. Λειτουργεί ως δανειστική και πραγματοποιεί 12-14 μηνιαία προγράμματα ετησίως. Τα

⁵⁷Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 2002

⁵⁸ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-metsonou/>

παιδιά έως την ηλικία των 5 ετών μπορούν να δανειστούν βιβλία ενώ εκείνα που ξεπερνούν την ηλικία των 5 ετών δεν χρειάζονται συνοδό για να μείνουν στον χώρο. ⁵⁹ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος).

ΠΑΙΔΙΚΗ-ΕΦΗΒΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Η Παιδική Εφηβική Βιβλιοθήκη του Οργανισμού Πολιτισμού Αθλητισμού & Νεολαίας υπόκειται στον Δήμο Αθηναίων και αφορά παιδιά ηλικίας 6-15 ετών. Στο ενεργητικό της περιλαμβάνει βιβλία ελληνικής και ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας. Στο χώρο της συμπεριλαμβάνονται επιτραπέζια παιχνίδια, καθώς και δίκτυο υπολογιστών που τηρεί τους κανόνες ασφαλούς πλοήγησης στο Διαδίκτυο. Στα πλαίσια της δράσης της πραγματοποιούνται σε συνεργασία με σχολεία εκπαιδευτικά προγράμματα φιλαναγνωσίας, καθώς και εκδηλώσεις που βασίζονται στις ανάγκες των παιδιών για γνώση, ψυχαγωγία και δημιουργία. Ένα πλεονέκτημα της είναι πως λειτουργεί ως δανειστική, παρέχοντας υπηρεσίες αφίλοκερδώς και μέλη μπορούν να γίνουν όλα τα παιδιά που κατοικούν στην περιφέρεια Αττικής. Η βιβλιοθήκη έχει μεριμνήσει για την πρόσβαση σε ΑΜΕΑ. ⁶⁰ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος).

ΠΑΙΔΙΚΗ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι ένα Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο που δραστηριοποιείται από το 2004. Τον Οκτώβριο του 2012 δημιουργήθηκε το Εργαστήρι Πολιτισμού, στο Σταθμό Λαρίσης στο κέντρο της Αθήνας. Αναπόσπαστο τμήμα του Εργαστηρίου είναι η Παιδική Δανειστική Βιβλιοθήκη, με πάνω από 1600 παιδιά- μέλη, με 5000 τίτλους βιβλίων παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας, ξενόγλωσσα και δίγλωσσα βιβλία, άλμπουμ, εγκυκλοπαίδειες, tablets. Διοργανώνει Εκπαιδευτικά Προγράμματα για παιδιά και επιμορφωτικά σεμινάρια που απευθύνονται σε γονείς και εκπαιδευτικούς. Δημιουργικές Ομάδες και τμήματα Μαθησιακής Υποστήριξης συντονίζονται από εθελοντές του Δικτύου. Παραδίδονται μαθήματα ελληνικών για γονείς και μαθήματα μητρικής γλώσσας για παιδιά. Κάθε χρόνο διοργανώνει 2 πανελλαδικές Καμπάνιες, το Νοέμβριο με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τον Απρίλιο για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου. Στις οποίες συμπράττουν 50 πολιτιστικοί και εκπαιδευτικοί φορείς, βιβλιοθήκες, εκδότες, μουσεία, σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, στη βιβλιοθήκη πραγματοποιείται το ετήσιο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Πλανόδια Βιβλιοθήκη» που υλοποιείται σε σχολικές αυλές, παιδικές χαρές, πλατείες, πάρκα και συμμετέχει σε φεστιβάλ και

⁵⁹<https://network.nlg.gr/library/search-pediki-vivliothiki-kifisias/>

⁶⁰(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-opan-dimou-athineon/>

πολιτιστικές διοργανώσεις για παιδιά. Το Εργαστήρι Πολιτισμού λειτουργεί σε καθημερινή βάση.⁶¹ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος).

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ “ΣΤΕΚΙ ΠΑΙΔΙΟΥ”

Η Παιδική Βιβλιοθήκη «Στέκι Παιδιού» της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης (Δ.Ο.Ε.Π.Α.Π. ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.) λειτούργησε για πρώτη φορά το 1986 . Ήταν η πρώτη Παιδική Βιβλιοθήκη στον Βόλο και ο σκοπός ίδρυσής της ήταν να δανείζει βιβλία, να διοργανώνει εκδηλώσεις και να στηρίζει με το υλικό της εκπαιδευτικούς, φοιτητές και δασκάλους εικαστικών εργαστηρίων. Στη συλλογή της περιλαμβάνονται βιβλία, cd-rom, διαφάνειες, περιοδικά και άλλο βοηθητικό οπτικοακουστικό υλικό. Το Δίκτυο Βιβλιοθηκών του Δήμου Βόλου την εμπεριέχει ως τμήμα του. Μηχανογραφείται με το σύστημα ABEKT.5.5 του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, ο κατάλογός της είναι προσβάσιμος από το διαδίκτυο. Η συλλογή της διαθέτει προσεγγιστικά 7.500 βιβλία. Η Βιβλιοθήκη διοργανώνει εκδηλώσεις σχετικές με την προώθηση της ανάγνωσης και του βιβλίου. ⁶² (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΔΑΠ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

Η Παιδική Βιβλιοθήκη του Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) Νεάπολης της Κοινωφελούς Επιχείρησης Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης - Δημοτικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ) του Δήμου Βόλου ξεκίνησε το έργο της τον Ιανουάριο του 2000, συλλειτουργώντας με το «Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών» και αποτελεί τη δεύτερη κατά σειρά Παιδική Βιβλιοθήκη στον Βόλο. Αποβλέπει στο να προσφέρει στα παιδιά ένα ευχάριστο και οικείο περιβάλλον, αφενός για να ψυχαγωγηθούν και αφετέρου να εξερευνήσουν τον κόσμο του βιβλίου. Οι μικροί αναγνώστες μπορούν να μελετήσουν, να αναζητήσουν πληροφορίες για τις σχολικές τους εργασίες και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις που διεξάγονται στο χώρο. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί δανειστικά με έντονη παρουσία στον τομέα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που αφορούν τους θεματικούς τομείς της ιστορίας, αρχαιολογίας και ιστορία της τέχνης. Τα προγράμματα απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

⁶¹ Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών 2020 <https://network.nlg.gr/library/pediki-danistiki-vivliothiki-tou-diktiou-gia-ta-dikeomata-tou-pediou/>

⁶²(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020) <https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-steki-pediou/>

Αποβλέποντας στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών της χρησιμοποιεί το σύστημα αυτοματισμού βιβλιοθηκών ΑΒΕΚΤ 5.5 του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Η Βιβλιοθήκη αποτελεί μέλος του Δικτύου Βιβλιοθηκών του Δήμου Βόλου και ο κατάλογός της είναι προσβάσιμος από το διαδίκτυο.⁶³(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η κεντρική Παιδική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης εδρεύει στη διεύθυνση Εθνικής Αμύνης 27, Ισόγειο. Σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο πραγματοποιούνται οργανωμένες δραστηριότητες για παιδιά εφόσον περιέχει και δανειστική συλλογή με 9.649 τίτλους βιβλίων, αξιοποιώντας την εμπειρία που προσφέρουν τα επιτραπέζια ψυχαγωγικά και μορφωτικά παιχνίδια. Τα εκπαιδευτικά της προγράμματα δρομολογούν εργαστήρια: θεάτρου, μουσικής, εικαστικών, όπως και παιδική λέσχη ανάγνωσης. Η κυριότερη αποστολή της είναι να δημιουργεί και να ενισχύει τις συνήθειες της φιλαναγνωσίας στα παιδιά από την πρώιμη ηλικία τους. Ο χώρος της βιβλιοθήκης βοηθάει στην ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας μικρών και μεγάλων και μετατρέπεται σε ένα εργαλείο που θα επιτελεί την διεύρυνση της κριτικής σκέψης και ανάλυσης του πολίτη.⁶⁴ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΔΑΪΔΕΙΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

Η Δαΐδειος Παιδική Βιβλιοθήκη, του Δήμου Καλαμαριάς, βρίσκεται στην οδό Ελλησπόντου 15, στο συνοικισμό Ν. Κατιρλί, και έχει συσταθεί υπό τη χορηγία της κ. Βασιλικής Δαή. Εγκαινιάσθηκε στις 16 Απριλίου 1997. Έχει στην κατοχή της 9114 τόμους που διαθέτει για δανεισμό. Συνεργάζεται με τα σχολεία της περιοχής και με τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες του δήμου. Τα παιδιά κατά την επίσκεψή τους στη βιβλιοθήκη, αναζητούν πληροφορίες για την εκπόνηση των εργασιών τους ή την εύρεση βιβλίου του ενδιαφέροντος τους. Ακόμα έχουν το δικαίωμα συμμετοχής σε εκδηλώσεις που διεξάγονται εντός της βιβλιοθήκης, όπως αφηγήσεις παραμυθιών, λέσχη ανάγνωσης, θεατρικό παιχνίδι, χειροτεχνία, εικαστικά, εργαστήρια δημιουργικής γραφής, όπως και την ευκαιρία να διαβάσουν το αγαπημένο τους βιβλίο. Από το 2012 η βιβλιοθήκη λαμβάνει μέρος στην Καλοκαιρινή

⁶³<https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-kdap-neapolis/>

⁶⁴ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/kentriki-paidiki-vivliothiki-dimoy-thessalonikis/>

Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας, αρχικά υπό την επίβλεψη του Future Library και τώρα υπό την ευθύνη της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Στόχος της βιβλιοθήκη είναι γίνει ένα σύγχρονο κέντρο πληροφόρησης, ώστε να δημιουργήσει τους μελλοντικούς αναγνώστες.⁶⁵ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΔΑΝΙΗΛΙΔΕΙΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

Η Δανιηλίδειος Παιδική Βιβλιοθήκη αποτελεί την έκτη κατά σειρά του Δήμου Καλαμαριάς. Τον Μάιο του 1993 είναι η εναρκτήρια λειτουργία της και ανεγέρθη με δωρεά του γιατρού κ. Δανιηλίδη. Στη συλλογή της μετρά 15.000 τίτλους βιβλίων και 300 CD. Τα βιβλία έχουν ως τελικούς αποδέκτες παιδιά και εφήβους και διακρίνονται σε προσχολικά και σχολικά. Επίσης η θεματική της εμπερικλείει συλλογή εκπαιδευτικών βιβλίων και απευθύνεται σε φοιτητές του παιδαγωγικού τμήματος. Τα εγγεγραμμένα μέλη της εκτιμώνται σε 2.200. Την επισκέπτονται κατά προσέγγιση 2.000 παιδιά το μήνα, ενώ λειτουργεί και ως δανειστική με μέση τιμή τα 2.500 βιβλία το μήνα. Τον Σεπτέμβριο του 2012 στη βιβλιοθήκη σημειώθηκε ανακαίνιση με αρωγό την δράση του Future Library που φέρει τον τίτλο «Δίκτυο παιδικών βιβλιοθηκών» τη χορηγία της οποίας ανέλαβε οικονομικά το ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και αποτελεί μέλος του δικτύου «Μαγικά κουτιά». Ο ηλεκτρονικός κατάλογος Koha είναι η κυριότερη υπηρεσία που διατίθεται. Μέσω αυτής δίνεται η δυνατότητα στον χρήστη να αναζητήσει, να ανανεώσει και να επικαιροποιήσει εάν είναι διαθέσιμο ένα βιβλίο, να ανατρέξει στο ιστορικό του ανακτώντας βιβλία που έχει διαβάσει, να αποθηκεύσει και να συγκεντρώσει τα αγαπημένα του αναγνώσματα. Η δράση της βιβλιοθήκης αναφέρεται και σε εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολεία, διοργανώνοντας δημιουργικές δραστηριότητες. Συν τοις άλλοις συμμετέχει και στην καλοκαιρινή εκστρατεία όπως και σε εκδηλώσεις ποικίλου περιεχομένου που αφορούν παρουσιάσεις βιβλίων, συναντήσεις με επιφανείς συγγραφείς και θεατρικές παραστάσεις. Διαθέτει υπολογιστές με πρόσβαση στο διαδίκτυο για το ευρύτερο κοινό. Τέλος έχει φροντίσει για την απασχόληση των φιλοξενούμενων παιδιών στο χώρο μέσω επιλογής επιτραπέζιων παιχνιδιών και X-BOX. Φιλοδοξία της βιβλιοθήκης είναι να συντελέσει στην προώθηση και διάδοση της φιλαναγνωσίας, όπως και ενθάρρυνση της δημιουργικότητας των παιδιών που πηγάζουν από καινοτόμες δράσεις και διάφορα θεματικά εργαστήρια. Τέλος αποβλέπει στο να κινητοποιήσει την κοινότητα μέσω της συμμετοχικής από τα μέλη της.⁶⁶ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020

⁶⁵ Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/daidios-pediki-vivliothiki/>

⁶⁶ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/daniilidios-pediki-vivliothiki/>

ΚΡΗΤΗ

ΠΑΙΔΙΚΗ-ΕΦΗΒΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

Είναι εγκατεστημένη στο χώρο του Δημοτικού Κήπου και εγκαινιάστηκε τον Φεβρουάριο του 1987. Απευθύνεται σε παιδιά πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και είναι στελεχωμένη με δύο βιβλιοθηκονόμους. Η Παιδική - Εφηβική Βιβλιοθήκη Δημοτικού Κήπου είναι δανειστική και έχει συγκεντρώσει πάνω από 20.000 τόμους βιβλίων, μια συλλογή περιοδικών και επιτραπέζια παιχνίδια. Κάθε μέλος έχει το δικαίωμα να δανειστεί τρία βιβλία με προθεσμία επιστροφής δεκαπέντε μέρες. Η Βιβλιοθήκη δίνει τη ευκαιρία τόσο παιδιά όσο και έφηβους να μελετούν βιβλία, να απασχολούνται με μουσική και με εκπαιδευτικά επιτραπέζια παιχνίδια στο χώρο της. Επιπλέον μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε επιμορφωτικές και εκπαιδευτικές δράσεις, μαθήματα εκμάθησης σκακιού, φιλοτελισμού, μαθήματα μουσικού θεάτρου ακόμα και να συγκροτήσουν και να υλοποιήσουν τις δικές τους θεατρικές παραστάσεις. Πολλές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται καθημερινά για όλο το έτος. Με αφιερώματα τιμώνται οι συγγραφείς από τη βιβλιοθήκη καθώς και Παγκόσμιες Ημέρες, παρουσιάσεις βιβλίων, Παιδικές Λέσχες Ανάγνωσης, καθώς δίνει το παρόν της στο πρόγραμμα "Συλλέγω εμπειρίες" και στις καλοκαιρινές εκστρατείες Ανάγνωσης & Δημιουργικότητας οι οποίες συμβαίνουν στη βιβλιοθήκη. Επίσης, φιλοξενεί σχολεία τα οποία συμμετέχουν σε δράσεις φιλαναγνωσίας, αναγνώσεις βιβλίων, συζητήσεις, εργαστήρια Εικαστικών κ.α. Η Βιβλιοθήκη απαρτίζει το κεντρικότερο σημείο στην πόλη και είναι πηγή γνώσης και πληροφοριών αποτελώντας τον αγαπημένο χώρο παιδιών και εφήβων.⁶⁷ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΠΑΙΔΙΚΗ-ΕΦΗΒΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΣΟΥΔΑΣ

⁶⁷(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-vivliothiki-dimotikou-kipou-dimotiki-vivliothiki-chanion/>

Η Βιβλιοθήκη άρχισε να λειτουργεί τον Ιούνιο του 1999 και απευθύνεται σε παιδιά από 5-18 ετών. Τα παιδιά έχουν την δυνατότητα να μελετήσουν, να ασχοληθούν με επιτραπέζια παιχνίδια, να ζωγραφίσουν, να συμμετέχουν ενεργά σε ποικίλα επιμορφωτικά και ψυχαγωγικά προγράμματα. Η λειτουργία της βιβλιοθήκης αφορά και το δανεισμό βιβλίων απαριθμώντας περίπου 6.500 τόμους. Για τη σύσταση και διασφάλιση της λειτουργίας της αρμόδιος είναι ο Δήμος Χανίων ο οποίος συνεργάστηκε με το Δήμο Σούδας το 2010. Ως υπεύθυνη λειτουργίας της έχει οριστεί η βιβλιοθηκονόμος Κατερίνα Βαρανάκη.⁶⁸ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος)

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ – ΝΕΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΑΡΓΟΥΣ ΜΥΚΗΝΩΝ

Η Παιδική –Νεανική Βιβλιοθήκη λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 2007. Στεγάζεται στο κέντρο της πόλης, στην παιδική Χαρά Μπόνη. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί και εξυπηρετεί καθημερινά. Δέχεται επισκέψεις σχολείων αλλά και μη προγραμματισμένες συναντήσεις των μικρών και μεγάλων επισκεπτών της. Τα παιδιά μπορούν να ασχοληθούν με λογοτεχνικά βιβλία, να αναζητήσουν πληροφορίες και ιδέες για τις εργασίες τους, επίσης έχουν το δικαίωμα δανεισμού βιβλίων. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει μια αρκετά ολοκληρωμένη συλλογή από έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό, η οποία έχει συσταθεί μέσα από αγορές και δωρεές.⁶⁹ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος).

ΙΟΝΙΟ

ΞΕΝΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βιβλιοθήκη ξεκίνησε να λειτουργεί στις 5 Δεκεμβρίου του 2011 με την πρωτοβουλία εθελοντών εκπαιδευτικών, στο ισόγειο του μουσείου του Γ. Ξενόπουλου. Σήμερα μετρά στη συλλογή της 5000 βιβλία και 2500 τακτικά μέλη. Εξυπηρετεί σχολεία με παρόμοιες δράσεις φιλαναγνωσίας και λειτουργεί και ως δανειστική για το κοινό. Το πρόγραμμα της ορίζεται από τον Σύλλογο φίλων της Ξενοπούλειου παιδικής βιβλιοθήκης ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την υλοποίηση και σχεδιασμό

⁶⁸(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-vivliothiki-dimotikis-enotitas-soudas/>

⁶⁹(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/paidiki-neaniki-vivliothiki-dimoy-argoys-mykinon/>

του.⁷⁰ (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) .

5.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Στο εξωτερικό αντίστοιχη δράση εντοπίζεται στα παιδικά τμήματα ή παιδικές βιβλιοθήκες που διοργανώνουν φιλαναγνωστικές δράσεις και έχουν καταγραφεί στη Βρετανία, την Αμερική, τη Σουηδία, αλλά και τη Γαλλία. Ειδικότερα, στη Γαλλία, οι παιδικές βιβλιοθήκες θεωρούνται ως ένας από τους σημαντικότερους χώρους με κομβική σημασία για τη ζωή ενός παιδιού. Οι παιδικές βιβλιοθήκες συνδέονται με τα σχολεία ώστε να αρθούν τυχόν οικονομικοί και μορφωτικοί περιορισμοί που να στερήσουν τις ευκαιρίες από τα παιδιά αδύναμων κοινωνικών προελεύσεων ώστε να τους παρέχονται ισάξια όλα τα λογοτεχνικά βιβλία.⁷¹(Γκίβαλου, 2011)

NATIONAL LIBRARY BOARD, SINGAPORE NLB

Το Συμβούλιο της Εθνικής Βιβλιοθήκης (National Library Board, Singapore NLB) σε συνεργασία με τη City Developments Limited (CDL) παρουσίασε στις 31 Μαΐου 2013 την πρώτη Πράσινη Βιβλιοθήκη για τα Παιδιά του Παγκόσμιου Οίκου "My Tree House". Αυτή η πράσινη βιβλιοθήκη φιλοξενείται στην Κεντρική Δημόσια Βιβλιοθήκη (CTPL) της Σιγκαπούρης. Το κτίριο αυτό διέπεται από πράσινες αρχές στον σχεδιασμό και την υποδομή της και χάρις την χρήση βιώσιμων υλικών είναι πλήρως φιλική προς το περιβάλλον. Το CDL αναπτύσσει πρακτικές που σέβονται το περιβάλλον μετατρέποντας τη βιβλιοθήκη για παιδιά σε πρωτότυπη εμπειρία. Η βιβλιοθήκη σχεδιάστηκε έχοντας ως φιλοσοφία να συνδυάσει τη μαγευτική ατμόσφαιρα του δάσους με την πρακτική μάθηση. Η ονομασία του "My Tree House" έχει ενεπνευστεί από τη μορφή δεντρόσπιτου που έχει φτιαχτεί με ανακυκλώσιμα υλικά. Η βιβλιοθήκη φιλοξενεί τώρα 45.000 βιβλία. Περίπου το 30% αυτών των βιβλίων επικεντρώνονται σε οικολογικά θέματα όπως ζώα, φυτά, υδάτινοι πόροι, περιβάλλον και

⁷⁰(Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) <https://network.nlg.gr/library/xenopoulos-vivliothiki/>

⁷¹(Γκίβαλου, 2011),Πολίτης, Χαλκιαδάκη, (2011)Λογοτεχνία για παιδιά και νέους ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ

κλιματική αλλαγή. Η ανάπτυξη της βιβλιοθήκης οφείλεται στη συνεργασία με κρατικούς φορείς. Η συλλογή και χρήση της βιβλιοθήκης επετεύχθη εστιάζοντας και προάγοντας την περιβαλλοντική εκπαίδευση και χρησιμοποιεί πρακτικές που θέτουν τις βάσεις για σωστή κρίση μέσω της εμπειρικής μάθησης. Διαθέτει μεγάλο εύρος από προσαρμοσμένες δραστηριότητες όπως παιχνίδια, είναι διαθέσιμες αφηγήσεις ιστορίας και χειροτεχνίες για την τόνωση του ενδιαφέροντος για παιδιά ηλικίας 4 ετών έως 12. Τα σημεία που επικεντρώνεται το πρόγραμμα της Πράσινης Βιβλιοθήκης για Παιδιά είναι η εκπαίδευση των χρηστών και οι πρακτικές δραστηριότητες. Οι ειδικές συνεδρίες αφήγησης πραγματοποιούνται μία φορά το μήνα κάτω από το δέντρο στη βιβλιοθήκη. Έπειτα από τη μισή ώρα της αφήγησης, ακολουθεί πρακτική συνεδρία ή καλλιτεχνική παραγωγή με ανακυκλωμένο υλικό. Αυτές οι συνεδρίες έχουν σχεδιαστεί και διεξάγονται από βιβλιοθηκονόμους.⁷² (IFLA WLIC)

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΝΤΕΡΕΙ

Η παιδική βιβλιοθήκη του Μοντερέι σχεδιάστηκε από την κατασκευαστική εταιρία Anagrama με σκοπό να επαναλειτουργήσει ένα κτίριο του 1900, το οποίο χρησιμοποιείται ως Περιφερειακό Συμβούλιο Πολιτισμού και Τέχνης για το Μεξικό. Το κτήριο βρίσκεται στο πάρκο Fundidora, κεντρικά του ορεινού Μοντερέι. Για τον σχεδιασμό της παιδικής βιβλιοθήκης η Anagrama έλαβε υπόψη την φυσική υπόσταση του κτηρίου. Κύριο ενδιαφέρον της ήταν να προσελκύει και να ενθαρρύνει τα παιδιά να διαβάζουν και να μαθαίνουν. Για να το επιτύχουν, δημιούργησαν πλατφόρμες ανάγνωσης που αποσκοπούσαν στην προσομοίωση του ορεινού στοιχείου του Μοντερέι. Οι πλατφόρμες λειτουργούν παράλληλα και ως χώρος αποθήκευσης βιβλίων. Στο χώρο έχει τοποθετηθεί μαλακό χαλί που επιτρέπει στα παιδιά να σκαρφαλώνουν, να κυλούν, να πηδούν και να διασκεδάζουν καθώς μαθαίνουν. Η χρήση φωτεινών τόνων αναδεικνύει τον χώρο και ενθαρρύνει τη φαντασία με χαρούμενο και πρωτότυπο τρόπο.⁷³ Livin Spaces (Μια διαδικτυακή πλατφόρμα Αρχιτεκτονικής και Σχεδιασμού που δημοσιεύει επιμελημένο περιεχόμενο σχεδιασμού από την Αφρική και άλλα μέρη του κόσμου).

ΠΑΙΔΙΚΗ-ΕΦΗΒΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Το τμήμα της παιδικής βιβλιοθήκης προσφέρει εκπαιδευτικά, ψυχαγωγικά και πολιτιστικά

⁷² IFLA WLIC SINGAPORE Submitted on: June 1, 2013 1 My Tree House – World's 1st Green Library for Kids

⁷³ Livin Spaces(Μια διαδικτυακή πλατφόρμα Αρχιτεκτονικής και Σχεδιασμού που δημοσιεύει επιμελημένο περιεχόμενο σχεδιασμού από την Αφρική και άλλα μέρη του κόσμου)
<https://www.livinspace.net/projects/interiors/reading-on-the-mountain/>

ερεθίσματα για παιδιά ηλικίας 6 έως 11 ετών. Στη συλλογή της υπολογίζονται εικονογραφημένα και ιστορικά βιβλία και εργαλεία αναζήτησης, όπως λεξικά σε πολλές γλώσσες που εντρίφουν σε θέματα από τον χώρο της τέχνης και της ζωολογίας. Στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάγνωσης, έρευνας και δημιουργικότητας των παιδιών μέσω ποικίλων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα διαθέτει εργαστήριο υπολογιστών, αίθουσα δραστηριοτήτων, τμήμα αφήγησης παραμυθιών και αίθουσα πολυμέσων. Ένα διαφορετικό και πρωτοποριακό τμήμα είναι αφιερωμένο σε παιδιά με διαφορετικούς τύπους αναπηριών. Αρκετές από τις παραπάνω δραστηριότητες πραγματοποιούνται από το προσωπικό της καθημερινά, όπως η αφήγηση ιστοριών, μαριονέτες και χειροτεχνίες. Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την ανάγνωση παιδικών βιβλίων από τους ίδιους τους συγγραφείς κάνοντας ερωτήσεις και διασαφηνίσεις.⁷⁴ © **Bibliotheca Alexandrina**

PETITE BIBLIOTHÈQUE RONDE

Κατα τη διάρκεια της παραμονής της η γερμανίδα Anne Schlumberger στις Ηνωμένες Πολιτείες κατάλαβε πόσο σημαντική θα ήταν η παρουσία των τοπικών βιβλιοθηκών στην καθημερινή ζωή των παιδιών. Επιστρέφοντας στη Γαλλία, η απουσία παιδικών βιβλιοθηκών ήταν αισθητή και έτσι πήρε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει μια βιβλιοθήκη με πρωτότυπη αρχιτεκτονική στο κέντρο της πόλης Clamart. Όλα τα παιδιά της γειτονιάς ήταν ευπρόσδεκτα στη βιβλιοθήκη. Η ίδια πρόσφερε ένα αξιόλογο ποσό για την κατασκευή της βιβλιοθήκης για δεκαοκτώ χρόνια και έπειτα την παρέδωσε στην πόλη Clamart.

Η βιβλιοθήκη αυτή ήταν εξίσου οργανωμένη όπως αυτές των ενηλίκων, με αίθουσα δανεισμού αναγνωστήριο, τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα σε περισσότερα από 4000 βιβλία από το 1965 και έπειτα. Ο χώρος των βιβλίων είναι προσβάσιμος από παιδιά σε ένα μεγάλο στρογγυλό δωμάτιο από ανοιχτόχρωμο φυσικό ξύλο. Σήμερα, όλες οι συλλογές αγγίζουν τα 20.000 έργα. Ως εξελικτικό έργο έχουμε τη Μικρή Βιβλιοθήκη Ronde το 1965, η οποία στοχεύει να δημιουργήσει ένα νέο δίκτυο, πρωτοποριακό τόπο έρευνας, εργαστήριο, χώρος συνέντευξης και διεξαγωγής πειραμάτων που υλοποιήθηκαν στις περιοχές αυτές αλλά και στις χώρες του Νότου για την προώθηση της ατομικής ανάγνωσης. Στόχος είναι να γίνει αυτή η βιβλιοθήκη ένα εύχρηστο μέρος για όλους όσους αγαπούν τα βιβλία και την ανάγνωση από νέους, όπου γονείς και παιδιά, δάσκαλοι και μαθητές, βιβλιοθηκονόμοι και νέοι από τις γειτονιές μπορούν να συνεργαστούν και να ανακαλύψουν τον

⁷⁴<https://www.bibalex.org/en/project/index> ©Bibliotheca Alexandrina

κόσμο μέσα από τον σεβασμό και την αλληλογνωριμία των πολιτισμών.⁷⁵ La Petite Bibliothèque Ronde - 14, rue de Champagne Cité de la Plaine - 92140 CLAMART <http://www.lapetitebibliothequeronde.com/La-bibliotheque/Histoire-Missions/Histoire>

RUM FÖR BARN ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ

Η βιβλιοθήκη Room for Children καλύπτει την ηλικία των 0-9 ετών. Τα βιβλία της διατίθενται σε περισσότερες από 50 γλώσσες και έχει ειδικά διαμορφωμένους χώρους για ανάγνωση. Υπάρχουν βιβλιοθηκονόμοι οι οποίοι είναι πρόθυμοι να κατευθύνουν και να απαντήσουν στις απορίες σχετικά με το βιβλίο που αναζητάτε. Το Rum för Barn (Δωμάτιο για παιδιά) βρίσκεται στον τέταρτο όροφο του κτηρίου Kulturhuset της Στοκχόλμης. Αυτή η παιδική βιβλιοθήκη δίνει την δυνατότητα για δανεισμό βιβλίων στα σουηδικά, αραβικά, αγγλικά, φινλανδικά, γαλλικά, γερμανικά, ρωσικά και ισπανικά, καθώς και να ασχοληθούν τα παιδιά με τη ζωγραφική και τη γλυπτική, να ακούσουν ιστορίες και παραμύθια, ή ακόμα και να συμμετέχουν σε τραγούδια και άλλες δραστηριότητες που διοργανώνονται από το προσωπικό.

Το Rum för Barn αποτελεί το πιο δημοφιλές αξιοθέατο του εμβληματικού κτηρίου Kulturhuset έχοντας περίπου 250.000 επισκέπτες κάθε χρόνο. Επίσης προσφέρει την δυνατότητα με τη κατοχή δημόσιας κάρτας να δανειστεί κανείς χωρίς κόστος βιβλία αυτής της βιβλιοθήκης της Στοκχόλμης. Όλες οι δραστηριότητες είναι δωρεάν, εκτός από το Art Studio που κοστίζει 30 SEK ανά συνεδρία με υλικά όπως - χρώματα, πινέλα, χαρτί, καμβά και άλλα τα οποία αξιοποιούνται για αυτό το σκοπό.⁷⁶ Βιβλιοθήκες στο Kulturhuset Stadsteatern, Sergels torg. Βιβλιοθήκες στο Kulturhuset Stadsteatern, Sergels torg.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ MONTREAL

Αρχικά, η ιδέα για ίδρυση παιδικής βιβλιοθήκης στο Μόντρεαλ μετατράπηκε σε έμπρακτο έργο της πνευματικής δραστηριότητας της Elizabeth Murray, η οποία σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο, δημιούργησε μια επιτροπή με σκοπό τη δημιουργία παιδικής βιβλιοθήκης υπό την βοήθεια της προέδρου Maysie McSporran. Η Παιδική βιβλιοθήκη του Μόντρεαλ στεγάζεται στη διεύθυνση 4121 42nd Rue στο St. Michel. Η υπεύθυνη βιβλιοθηκονόμος είναι η Paula Lebrasseur. Άρχισε τη δράση

⁷⁵ La Petite Bibliothèque Ronde - 14, rue de Champagne - Cité de la Plaine - 92140 CLAMART

⁷⁶ <https://kulturhusetstadsteatern.se/bibliotek/rum-for-barn>

της το 1929 σε ένα κτίριο υπό την επίβλεψη του Ινστιτούτου Fraser στη λεωφόρο Dorchester (τόρα γνωστό ως René-Lévesque). Η παιδική βιβλιοθήκη του Μόντρεαλ είναι μια από τις πρώτες βιβλιοθήκες υπό ιδιωτική χρηματοδότηση στο Μόντρεαλ. Η αποστολή της είναι να κινητοποιήσει τα παιδιά για να μάθουν και να εξελιχθούν μέσω της δημιουργικότητας, της κοινωνικοποίησης, της εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα τα εφοδιάζει με τα εργαλεία που είναι απαραίτητα. Η Παιδική Βιβλιοθήκη του Μόντρεαλ παρέχει ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, όπως χρόνος ιστορίας γονέα-παιδιού, χειροτεχνία, κύκλους ανάγνωσης και ομαδικές δραστηριότητες. Τα προγράμματα και οι δραστηριότητες της βιβλιοθήκης προσφέρονται δωρεάν και απευθύνονται σε παιδιά ηλικίας 0-10 ετών.⁷⁷ Βιβλιοθήκη παιδιών του Μόντρεαλ. (1971)

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Επιλογικά η ιστορία των βιβλιοθηκών του κόσμου καταγράφει κοινή πορεία με την ιστορία της γραφής και του βιβλίου. Από την ιστορική αναδρομή και έρευνα που πραγματοποιήθηκε κατά την εκπόνηση της πτυχιακής, γίνεται διακριτή η ανοδική και εξελικτική πορεία της λειτουργίας των βιβλιοθηκών. Αυτό αφορά όλα τα είδη τους και ιδιαίτερα τις παιδικές βιβλιοθήκες οι οποίες γνώρισαν μεγάλη άνθιση ιδίως κατά τον 19ο αι. Όλες οι βιβλιοθήκες προσφέρουν ένα καινοτόμο πληροφοριακό περιβάλλον που διαθέτει έντυπο υλικό. Για τη λειτουργία τους ακολουθούν και εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες αρχές που όρισε η Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκονόμων και Ιδρυμάτων (IFLA). Ανακεφαλαιώνοντας με την ίδρυση του μη κερδοσκοπικού αυτού οργανισμού, που απευθύνεται σε όλα τα κράτη τέθηκαν σε ισχύ οι πρώτες οδηγίες και τα πρότυπα λειτουργίας με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίηση των υπηρεσιών της. Επιτυγχάνεται παράλληλα με τη διαφύλαξη σπουδαίων τεκμηρίων και η μέγιστη απόδοση και διάδοση της γνώσης στην κοινωνία. Διαπιστώνεται

⁷⁷ Βιβλιοθήκη παιδιών του Μόντρεαλ. (1971). *Η Ιστορία της Παιδικής Βιβλιοθήκης του Μόντρεαλ, 1927-1964*. Μόντρεαλ, Βιβλιοθήκη παιδιών του Μόντρεαλ. (1971). *Η Ιστορία της Παιδικής Βιβλιοθήκης του Μόντρεαλ, 1927-1964*. Μόντρεαλ, QC: Βιβλιοθήκη.

ότι λαμβάνει υπόψιν τη δίκαιη και δημοκρατική υπόσταση και δομή των βιβλιοθηκών και προωθεί το συγγραφικό και επιστημονικό έργο τους. Ιδίως τα τελευταία χρόνια παρατηρείται όλο και περισσότερο ενεργή συμμετοχή του κοινού στις δράσεις και εκδηλώσεις των βιβλιοθηκών.

7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Έπειτα από αναζήτηση και αναλυτική μελέτη των βιβλιοθηκών, έγιναν κατανοητές οι προσδοκίες των χρηστών από μία βιβλιοθήκη και έτσι προτείνεται οι βελτιοποιήσεις των ψηφιακών υπηρεσιών που θα πραγματοποιηθούν στις βιβλιοθήκες να βασίζονται στις εμπειρίες και τις πληροφοριακές ανάγκες τους. Είναι δέουσας σημασίας η συνεργασία μεταξύ των Βιβλιοθηκών της χώρας μας με τις βιβλιοθήκες άλλων χωρών με σκοπό την ανταλλαγή τρόπων οργάνωσης και ανάπτυξης. Επίσης προτείνεται η οργάνωση ημερίδων και συνεδρίων αποσκοπώντας στην βελτίωση, εξέλιξη και αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρονται ικανοποιώντας καθολικά το δικαίωμα στην πληροφόρηση και την θέληση του κοινού για προσωπική γνώση και αναζήτηση. Τέλος παρουσιάζονται και θεωρούνται ύψιστης σημασίας καλές πρακτικές που να υιοθετούνται από πολλές βιβλιοθήκες μέσω μίας σειράς δράσεων. Οι υπεύθυνοι του δυναμικού των βιβλιοθηκών οφείλουν να σχεδιάζουν μια βιβλιοθήκη η οποία να ανταποκρίνεται στο χαρακτήρα της κοινότητάς τους.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

8.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Βλάχου-Χαλκιοπούλου, Μ. (1996). «Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης». Ανακοίνωση στο 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Θεσσαλονίκη, 1996. <http://eprints.rclis.org/9859/1/5psab025.pdf>, ανάκτηση την 08/06/2015

Βλάχου-Χαλκιοπούλου Μ. (1999), Κοινωνική υπόσταση και ιστορική αναδρομή της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης, Σίνδος: ΤΕΙΘ

Βρανόπουλος, Ε. (1986) Οι Βιβλιοθήκες στην Αρχαία Ελλάδα. Αθήνα

Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών-ΥΠ.Π.Ε.Θ - Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης - Τμήμα Ενημέρωσης του Πολίτη, 2018

Γκίβαλου, Πολίτης, Χαλκιαδάκη, (2011) Λογοτεχνία για παιδιά και νέους ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ: Η έρευνα στο χώρο της λογοτεχνίας για παιδιά και νέους

Γλωσσιώτης, Γιώργος, «Ειδικές βιβλιοθήκες: νέες τάσεις, νέο περιεχόμενο». Βιβλιοθήκες και πληροφόρηση. 2004, σελ.8-13

Δρανδάκης, Παύλος. Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια. 2η έκδ. Αθήναι: Φοίνιξ, 1957, τ. 7, λήμμα Βιβλιοθήκη Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος. Πολιτιστικές Στατιστικές, έτη 1995-1997. Αθήνα: ΕΣΥΕ, 2000.

Δαράκη, Π. (1986) Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Αθήνα :Gutenberg.

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 2002, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Αθήνα, ISBN: 960-86305-6-8.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Β' 688/28.02.2018 Αρ. Φύλλου 688

Κορκίδη, Δ. (2003). «Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία». Αθήνα: Goethe Αθηνών.

Κούβακας, Θ., 1997. «Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λάρους Μπριτάνικα»

Κ. Σπ. Στάικος, *Η Αρχιτεκτονική των Βιβλιοθηκών στον Δυτικό Πολιτισμό. Από τη Μινωική Εποχή στον Μιχαήλ Αγγελο*, Εκδόσεις Άτων, Αθήνα 2016, σελ. 453. ISBN 978-618-82417-7-0

Κων/νος στάϊκος, Βιβλιοθήκες, εκδόσεις ατων, μουσείο μπενάκη. Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον δυτικό πολιτισμό (τρίτος τομος-μεγαλο). Απο τον μεγα κωνσταντινο εως τον καρδιναλιο βησσαριωνα

Σταϊκος σπ. Κωνσταντίνος Κωδ. Πολιτείας: 2401-0016

Μάνεση-Κυριάκη Δ., Νομοθεσία και Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα: Η αντίληψη του κράτους και η αντίληψη της κοινωνίας, Ίδρυμα Ευγενίδου, Αθήνα 2006.

Νόμος 2174/1993 : Κύρωση σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας Ίδρυσης παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών και άλλες διατάξεις."Αριθμός: 1643. Άρθρο πρώτο

Σαράντος Καπιδάκης, Εισαγωγή στις ψηφιακές βιβλιοθήκες, Εκδόσεις Δίσιγμα, Β έκδοση, 2014 για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο. The Source Book On Digital libraries, Edward A. Fox. 1993.

Σεμερτζάκη, Ε. (2006). Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή. Διαθέσιμο: http://unioncat.blogspot.com/2008/09/blogpost_27.html

Σεμερτζάκη, Ε. (2008). Σκιαγράφηση των βασικών δεξιοτήτων του Βιβλιοθηκονόμου /επιστήμονα πληροφόρησης. [online] Διαθέσιμο: <http://openarchives.gr/view/400443> [Πρόσβαση 18 Ιουλίου 2010].

Σταικος Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον δυτικό κόσμο, από τον μινωα στην κλεοπατρα, εκδόσεις Κοτινος 2002.

Σταικος, Βιβλιοθήκη: Από την αρχαιότητα μέχρι έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3.000π.χ.-1.600μ.Χ.), 1996 Νταβαρίνου Π., Ιστορία Βιβλιοθηκών του Ελληνισμού, Έλλην, Αθήνα 2008

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ν. ΔΡΑΜΑΣ, Νοέμβριος 2011, Σχολικές Βιβλιοθήκες: δοκιμές, εμπειρίες, βιώματα από τη λειτουργία τους .Ηλίας Βασιλειάδης, υπεύθυνος σχολικής βιβλιοθήκης του 1ου λυκείου Δράμας

Σύμφωνα με το νέο θεσμικό πλαίσιο του ΓΣΒ, το οποίο διαμορφώθηκε με το άρθρο 37 του νόμου 4415/2016 (ΦΕΚ Α'/159) το Σεπτέμβρη του 2016.

ΦΕΚ 210/Α/22.12.1993 Εφημερίδα της Κυβερνήσεως Τεύχος Α' , 210/22.12.1993 Αρ.Φύλλου 210

ΥΑ 83064/ΙΖ/2003 ΦΕΚ 1173/20.8.2003 Κανονισμός Λειτουργίας Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

8.2

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Blanck, H. (1994). Το βιβλίο στην αρχαιότητα, Αθήνα, Παπαδήμος, σελ. 177-204.

Casson L. (2001), Libraries in the ancient world. New Heaven & London. Yale University Press.

IFLA/UNESCO, 1994 , IFLA/UNESCO Public Library Manifesto 1994 Translation in Greek
Antonia Arahova Librarian National Library of Greece Institute for Democracy Konstantinos
Karamanlis, Η Διακήρυξη των IFLA/UNESCO για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη

IFLA (2003). IFLA. [Online]. Διαθέσιμο: <http://ifla.org/>

Lerner, F. (1999) The history of libraries. From the invention of writing to the computer age. New York: Cptinuum,pp 13-16

Neuman S.B., Koh S., & Dwyer, J. (2008). «CHELLO: The child/home environmental language and literacy observation», Early Childhood Research Quarterly, 28

Nikolajeva M. (2003)—« Verbal and visual literacy: The role of picture books in the reading experience of young children», in Hall N., Larson J., Marsh J. (dir.) : Handbook of early childhood literacy, London : Sage.

OLCF (2010). How to Set up Community Libraries for Children [online] Διαθέσιμο: <http://www.osuchildrenslibraryfund.ca/wp-content/uploads/2010/01/How-to-Set-Up1.pdf>

Translation in Greek Antonia Arahova Librarian National Library of Greece Institute for Democracy Konstantinos Karamanlis Η Διακήρυξη των IFLA/UNESCO για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη 1994

Reavill L. R. P. (1998). Quality Assessment, Total Quality Management and the Stakeholders in the UK Higher Education System. *Managing Service Quality*, 8/1: 55-63. MCB University Press.

IFLA Guidelines for Library Services to Children aged 0-18 Developed by the IFLA Library Services to Children and Young Adults Section Edited by Carolyn Rankin 2 nd Edition (revision of 2003 Guidelines) Version 1.1.1 June 2018 Endorsed by the IFLA Professional Committee August 2018

8.3

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Αποστολική Βιβλιοθήκη του Βατικανού

<https://www.vaticanlibrary.va/it/la-biblioteca/la-storia-della-BAV.html#primo>

Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου <https://www.loc.gov/>

Βιβλιοθήκη παιδιών του Μόντρεαλ. (1971). *Η Ιστορία της Παιδικής Βιβλιοθήκης του Μόντρεαλ, 1927-1964*. Μόντρεαλ, Βιβλιοθήκη παιδιών του Μόντρεαλ. (1971). *Η Ιστορία της Παιδικής Βιβλιοθήκης του Μόντρεαλ, 1927-1964*. Μόντρεαλ, QC: Βιβλιοθήκη.

Δικτυακή Εκπαιδευτική πύλη του Υπουργείου Παιδείας Δ.Β.Μ.Θ. (2010) Δημόσιες, Δημοτικές και Κοινοτικές Βιβλιοθήκες. [online] Αθήνα, Διαθέσιμο: http://www.eyliko.gr/htmls/libraries/vivl_dimos.aspx

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος <https://www.nlg.gr/cat-collection/catalogoi-evretiria/>

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Europeana : Η ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό

Κλαψόπουλος, Γ. (2009) Σύγχρονες Υπηρεσίες Πληροφόρησης από τις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες: ανάγκη αλλαγής της οργάνωσης λειτουργίας τους. [online], Θεσσαλία, Διαθέσιμο http://www.lib.uth.gr/clapsop/Clapsopoulos_2004_fulltext_TEI_Lamias.pdf

Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Φ.14/22511/Δ1/2018 ΦΕΚ 688/Β/28-2-2018. Ίδρυση Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών Δημόσιων Δημοτικών Σχολείων.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
<https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/bibliothekes/upourgike-apophase-ph-14-22511-d1-2018.html>

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ΥΑ 83064/ΙΖ/2003 ΦΕΚ 1173/20.8.2003 Κανονισμός Λειτουργίας Δημοσίων Βιβλιοθηκών.
http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/ya83064_2003.htm

<http://TheEuropeanLibrary.org/>

Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος 2020 Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. <https://network.nlg.gr/library/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-metsovou/>

<https://network.nlg.gr/library/search-pediki-vivliothiki-kifisias>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-opan-dimou-athineon/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-danistiki-vivliothiki-tou-diktiou-gia-ta-dikeomata-tou-pediou/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-steki-pediou/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-vivliothiki-kdap-neapolis/>

<https://network.nlg.gr/library/kentriki-paidiki-vivliothiki-dimoy-thessalonikis/>

<https://network.nlg.gr/library/daidios-pediki-vivliothiki/>

<https://network.nlg.gr/library/daniilidios-pediki-vivliothiki/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-vivliothiki-dimotikou-kipou-dimotiki-vivliothiki-chanion/>

<https://network.nlg.gr/library/pediki-efiviki-vivliothiki-dimotikis-enotitas-soudas/>

<https://network.nlg.gr/library/paidiki-neaniki-vivliothiki-dimoy-argoy-s-mykinon/>

<https://network.nlg.gr/library/xenopoulios-vivliothiki/>

<http://library.ifla.org/122/1/115b-soh-en.pdf>

<https://www.livinspaces.net/projects/interiors/reading-on-the-mountain/>

BIBLIOTHECA ALEXANDRINA <https://www.bibalex.org/en/project/index>

La Petite Bibliothèque Ronde - 14, rue de Champagne - Cité de la Plaine - 92140 CLAMART
<http://www.lapetitebibliothequeronde.com/La-bibliotheque/Histoire-Missions/Histoire>

Βιβλιοθήκες στο Kulturhuset Stadsteatern, Sergels torg.
<https://kulturhusetstadsteatern.se/bibliotek/rum-for-barn>

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/bibliotheques/n-2174-1993.html>

Νόμος 2174/1993 : Κύρωση σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της εταιρείας Ίδρυσης παιδικών και εφηβικών βιβλιοθηκών και άλλες διατάξεις. Αριθμός: 1643 Άρθρο πρώτο